

Sociaal contract met de maatschappij en de overheid

Socio-economische impactstudie van Voetbal Vlaanderen

April 2024

Inhoudstafel

Voorwoord	3
1. Samenvatting van het rapport	4
2. Inleiding	6
3. Amateurvoetbal in Vlaanderen	8
Introductie tot Voetbal Vlaanderen	8
ESG initiatieven in amateurvoetbal	9
Overzicht van amateurvoetbal in Vlaanderen	12
Het Vlaams sportbeleid	17
4. Impact van voetbal op gezondheid en welzijn	19
Het huidige gezondheidsbeleid in Vlaanderen	19
Gezondheidssituatie in Vlaanderen	20
Impact van voetbal op fysieke gezondheid	22
Impact van voetbal op mentaal welzijn	24
Impact van voetbal op sociaal welzijn, integratie en inclusie	26
5. Impact van amateurvoetbal op de Vlaamse economie	28
Het economisch kader van voetbal in Vlaanderen	28
Impact van financiële hervormingen op amateurvoetbal	29
Overzicht van kosten en inkomsten bij amateurclubs	30
Economische impact analyse	31
6. Conclusie	32
7. Aanbevelingen	33
8. Appendix	34
Methodologie	35
Referenties	37
Contactpersonen	39

Voorwoord

Voorwoord Philippe Rosier

Het structureel sporten en begeleidende karakter van amateurvoetbal, samen met de aanvullende positieve effecten op het sociaal en mentaal welzijn, verlenen het een unieke status. Het is daarom geen verrassing dat voetbal de populairste sport is in Vlaanderen. Het zorgt enerzijds voor beweging en een betere fysieke gezondheid, anderzijds voor een groter gevoel van eigenwaarde, het ontwikkelen van vriendschappen en sociale interacties. Voetbalclubs worden dan ook vaak gezien als een derde opvoedingsplaats, naast thuis en school. Verbondenheid met medesporters en een verhoogde integratie in het team of zelfs de bredere gemeenschap dragen positief bij aan het sociaal welzijn van alle betrokken individuen. Dit wordt nog eens versterkt doordat amateurclubs steeds meer een representatieve weerspiegeling vormen van de samenleving.

Met 297.278 actieve spelers en een ledenaantal van 345.600 in seizoen 2022-2023, genereert het amateurvoetbal in Vlaanderen een socio-economische impact van 1,4 miljard euro. Dit is enkel mogelijk door de 56.000 vrijwilligers die zich wekelijks inzetten. Zij bieden kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen en G-voetballers, ongeacht hun achtergrond, de kans om te voetballen - of dat nu op het veld, in een zaal, in een G-club of tijdens wandelvoetbal is.

Om alle positieve effecten te kunnen (blijven) realiseren is het belangrijk om amateurclubs in Vlaanderen te versterken en antwoorden te bieden op hun hedendaagse noden. De overheid, zowel op lokaal, regionaal als federaal niveau, kan hier een belangrijke rol spelen door ondersteuning te bieden die, direct of indirect, (i) investeringen in verouderde sportinfrastructuur stimuleert, (ii) zorgt voor meer ruimte en middelen voor onze clubs om uit te breiden, (iii) de toegenomen administratieve last vermindert, (iv) het statuut voor trainers, jeugdcoördinatoren en clubvrijwilligers vereenvoudigt, en (v) meer steun biedt voor projecten die maatschappelijk relevant zijn. Deze maatregelen kunnen deels worden beschouwd als een investering in het welzijn van de bevolking en de gezondheidszorg op de lange termijn.

Philippe Rosier
Algemeen Directeur Voetbal Vlaanderen

Voorwoord Sam Sluismans

Het berekenen van de financiële waarde van een sport is geen eenvoudige opgave. Niet alleen de werkelijke kosten en opbrengsten van een club, spelers of bestuursorganen moeten in overweging worden genomen. Ook andere effecten zoals een verbeterde fysieke gezondheid, gezondheidskostenbesparingen, mentaal welzijn en integratie tellen mee.

Momenteel heeft 1 op 6 Vlamingen het statuut “chronische aandoening”, een cijfer dat in stijgende lijn evolueert. Naast het feit dat dit zowel jongeren als ouderen treft en de nodige ongemakken met zich meebrengt, vertaalt zich dit ook in een hoge kost voor de gezondheidszorg: een chronisch zieke kost gemiddeld 7x meer voor de gezondheidszorg dan een gezonde persoon. Mensen meer aan het bewegen krijgen en houden zal cruciaal zijn in het omkeren van deze opwaartse tendens. Een aantal van de meest voorkomende chronische aandoeningen zoals hoge bloeddruk, hartziekten, diabetes of depressie kunnen voorkomen worden door structureel te sporten en is daarom ook een belangrijk instrument ter preventie van chronische aandoeningen op de lange termijn om zo het fysiek, sociaal en mentaal welzijn te verhogen in Vlaanderen.

Het amateurvoetbal in Vlaanderen heeft een positieve impact van 78 miljoen euro op de fysieke gezondheid, 456 miljoen euro op mentaal welzijn en 105 miljoen euro op sociaal welzijn, integratie en inclusie. Als dit wordt opgeteld met de totale geschatte economische output van 760 miljoen euro door het bestaan van het Vlaams amateurvoetbal, komt dit neer op een jaarlijkse totale socio-economische impact van 1,4 miljard euro.

Sam Sluismans
Partner Deloitte Belgium

1. Samenvatting van het rapport

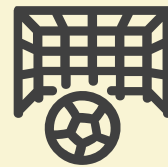
Amateurvoetbal in de Vlaamse samenleving

Ca. **2.600** Voetbalclubs

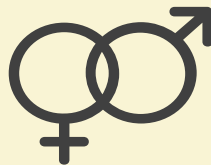
Ca. **345.600** leden

Ca. **330.000** wedstrijden

166 nationaliteiten

10% vrouwelijke spelers

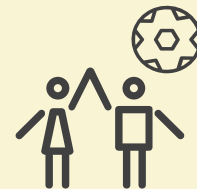
Gemiddeld **112** spelers/club

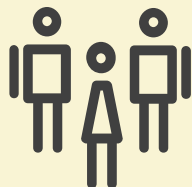
56.000 vrijwilligers

32.000 40-plussers

59% is 19 jaar of jonger

133 G-voetbalclubs
3.000 G-voetballers

33 wandelvoetbalclubs
5.000 60-plussers

Socio-economische impact van amateurvoetbal in Vlaanderen

2. Inleiding

Amateurvoetbalclubs in Vlaanderen staan momenteel voor uiteenlopende uitdagingen, waaronder wachtlijsten voor nieuwe leden, verouderde infrastructuur, toegenomen administratieve lasten, tekort aan vrijwilligers, etc. Deze uitdagingen benadrukken de noodzaak om de rol van amateurvoetbal in zowel de maatschappij als de economie te belichten. Om deze reden heeft Voetbal Vlaanderen aan Deloitte gevraagd om een studie uit te voeren die de impact van het amateurvoetbal in Vlaanderen tracht te kwantificeren.

In deze socio-economische impactstudie wordt de invloed van amateurvoetbal op zowel gezondheid en welzijn als op de economie in Vlaanderen onderzocht. Door een gedetailleerde analyse van amateurvoetbal in Vlaanderen wordt getracht een holistisch beeld te schetsen van de positieve bijdragen die deze sport levert aan gezondheid, welzijn, sociale integratie en economische dynamiek. De bevindingen in deze studie resulteren tot enkele politieke aanbevelingen op verschillende niveaus, met als doel amateurclubs te ondersteunen om meer mensen aan te zetten tot sport en het algemeen verbeteren van de Vlaamse voetbalactiviteiten.

In het eerste deel van het rapport zal een overzicht gegeven worden van amateurvoetbal in Vlaanderen. Hierin wordt de algemene werking van Voetbal Vlaanderen belicht evenals enkele kerncijfers en demografische gegevens van amateurvoetbal in Vlaanderen. Een kort overzicht van enkele 'Environmental, Social & Governance' (ESG) initiatieven zal aantonen welke rol amateurvoetbal speelt in het verbinden van mensen. Een analyse van de huidige vrijwilligers en infrastructuur zal een beeld geven over de huidige status van clubs en de noden die er spelen. Tot slot komt het huidige Vlaams sportbeleid aan bod, het wetgevend kader alsook enkele speerpunten van de Vlaamse overheid.

Het tweede deel van het rapport zal een analyse bieden over de impact van voetbal op gezondheid en welzijn. In een eerste fase wordt de huidige fysieke en mentale gezondheidssituatie in Vlaanderen weergegeven alsook de impact hiervan op de kosten van de overheid. Vervolgens wordt er onderzocht hoe voetbal hierbij een rol speelt door het verminderen van het aantal chronische aandoeningen en vroegtijdige sterfgevallen, evenals de impact op mentale weerbaarheid, zelfvertrouwen, zelfontplooiing en gemoedstoestand. In een laatste fase worden enkele kerncijfers geïllustreerd over positieve effecten van voetbal op sociaal welzijn, integratie en inclusie.

Het derde deel onderzoekt de economische impact van amateurvoetbal in Vlaanderen met als doel de economische output van amateurvoetbal voor Vlaanderen vast te stellen. Hiervoor wordt een overzicht gegeven van de Vlaamse begroting voor diverse beleidsdomeinen, waarmee wordt aangetoond hoeveel budget in verhouding wordt toegewezen aan sport en voetbal. Daarnaast wordt er eveneens aandacht gevestigd op het huidige legislatief klimaat binnen amateurvoetbal.

In het laatste deel worden op basis van de voorgaande conclusies enkele politieke aanbevelingen geformuleerd om het amateurvoetbal in Vlaanderen te versterken.

*“Voetbal brengt mensen
samen en verbindt”*

3. Amateurvoetbal in Vlaanderen

Dit hoofdstuk biedt een beknopt overzicht van het amateurvoetbal in de Vlaamse samenleving, inclusief de werking van Voetbal Vlaanderen en de ESG initiatieven die de sociale verbondenheid binnen het amateurvoetbal belichten. Het omvat tevens een analyse van demografische gegevens en kerncijfers van amateurvoetbal in Vlaanderen. In het laatste deel wordt het Vlaams sportbeleid besproken, waarbij dieper wordt ingegaan op aanpassingen in het wetgevend kader en de impact hiervan op amateurclubs.

Introductie tot Voetbal Vlaanderen

Van alle erkende en/of gesubsidieerde sportfederaties in Vlaanderen is Voetbal Vlaanderen de grootste sportfederatie in aantal leden, het is de Vlaamse vleugel van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) en is de drijvende kracht achter het amateurvoetbal in de Vlaamse regio (Bron: Statistiek Vlaanderen [1]). De organisatie staat centraal in het faciliteren, organiseren en bevorderen van voetbal op verschillende niveaus, van jeugd tot volwassen voetbal.

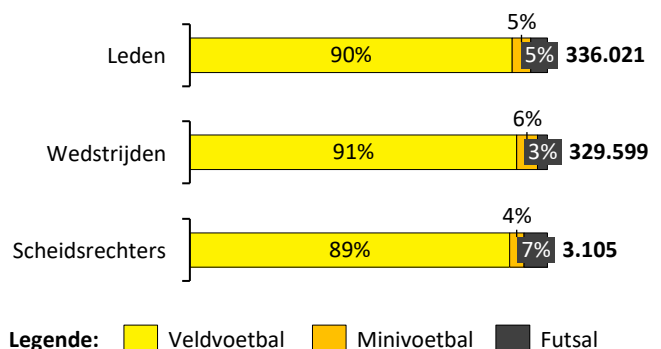
Een essentieel onderdeel van de werking van Voetbal Vlaanderen is de organisatie van competities op verschillende niveaus. Dit omvat het opmaken van de wedstrijdkalenders, het vaststellen van regelgeving en het handhaven van discipline binnen de competities. Men streeft naar een evenwichtige en eerlijke competitieomgeving, waarbij de nadruk ligt op het bieden van kansen voor zowel jeugd- als volwassen teams. Anderzijds focust Voetbal Vlaanderen op opleiding en ontwikkeling. De organisatie voorziet opleidingsprogramma's voor spelers, coaches en scheidsrechters, waarbij een hoog niveau van voetbalontwikkeling wordt nagestreefd. Voetbal Vlaanderen tracht clubs ook te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun infrastructuur, niet enkel investeringen in fysieke faciliteiten, maar ook bij de implementatie van digitale tools voor registraties en communicatie.

Naast de sportieve aspecten erkent Voetbal Vlaanderen ook de maatschappelijke impact van voetbal. Zo onderneemt de organisatie initiatieven voor sociale betrokkenheid, van gemeenschapsprojecten tot programma's gericht op diversiteit en inclusie. Het verbinden van mensen met een verschillende achtergrond staat steeds centraal, voetbal is namelijk een krachtig bindmiddel voor sociale cohesie en positieve verandering.

Voetbal Vlaanderen staat in voor drie disciplines in Vlaanderen: veldvoetbal, minivoetbal en futsal. Figuur 1 geeft een overzicht van enkele cijfers voor deze disciplines. Voetbal Vlaanderen is verantwoordelijk voor de organisatie van volgende niveaus:

- Veldvoetbal: hogere afdelingen (2e en 3e amateur), provinciaal, recreatief en jeugdvoetbal (mannen en vrouwen)
- Minivoetbal: verantwoordelijk voor Vlaams, provinciaal, recreatief en jeugdminivoetbal (mannen en vrouwen)
- Futsal: verantwoordelijk voor interprovinciaal, provinciaal, recreatief en jeugdfutsal (mannen en vrouwen)

Figuur 1: Kerncijfers van disciplines Voetbal Vlaanderen '22-'23

Bron: Voetbal Vlaanderen

Voor het seizoen '22 - '23 bedroeg het aantal leden van Voetbal Vlaanderen 336.021, het grotendeel hiervan is actief in veldvoetbal (i.e. 90%). Voor het seizoen '23 - '24 telde Voetbal Vlaanderen 345.600 leden, een stijging van bijna 10.000 leden (Bron: Voetbal Vlaanderen [2]).

ESG initiatieven in amateurvoetbal

In een steeds bewuster en duurzamer wordende wereld groeit de vraag naar initiatieven rond milieu, sociale aspecten en het beheer van een voetbal club. Deze initiatieven stellen clubs in staat hun traditionele rol te overstijgen en gemeenschappen te verenigen. Dit deel zal enkele ESG initiatieven in het amateurvoetbal bespreken aan de hand van cijfers en voorbeelden.

Milieu

Duurzaamheidsinitiatieven op gebied van milieu focussen zich in de meeste gevallen op het reduceren van energieverbruik en het overstappen naar hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne-energie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

Uit een bevraging door de Vlaamse Sportfederatie, ingevuld door 389 sportclubs, blijkt dat 40% van de clubs nauwelijks hun energiefactuur kan betalen en 20% zelfs verlies draait door de hoge energiefactuur. Hierdoor geven veel clubs aan om op korte termijn kosten te willen besparen door maatregelen te nemen zoals het verminderen van verlichting, het verlagen van de verwarming, het verkorten van douchetijden, het sluiten van de kantine op bepaalde dagen en het verlagen van de watertemperatuur. Op middellange en lange termijn geven clubs aan te willen investeren in LED verlichting, isolatie en zonnepanelen. Veel sportclubs beschikken echter momenteel niet over voldoende financiële middelen om deze duurzame transitie te realiseren. Veel clubs geven ook aan niet te weten hoe ze hiervoor subsidies dienen aan te vragen (Bron: Vlaamse Sportfederatie [3]).

Sinds het seizoen 2022-2023 spelen jeugd ploegen uit het gewestelijk en provinciaal voetbal over provinciegrenzen heen, wat voorheen niet mogelijk was. Dit zorgt ervoor dat spelers, ouders, trainers, scheidsrechters en supporters een stuk minder lang in de auto zitten om wedstrijden te spelen. Zo zakt de maximale verplaatsing van 70 km naar 50 km (-30%) en neemt de maximale reistijd met 25% af, wat ten goede komt aan de spelers maar ook voor het milieu (Bron: Voetbal Vlaanderen [4]).

Sociaal

Amateurvoetbal heeft vooral een verbindende rol, het brengt mensen met een verschillende achtergrond samen, wat het gemeenschapsgevoel ten goede komt. Voetbal Vlaanderen zet zich aan de hand van verschillende programma's actief in voor een inclusievere samenleving met gelijkheid voor iedereen en tegen elke vorm van discriminatie.

Voetbalclubs bieden al sportend de gelegenheid om Nederlands te oefenen. Hierdoor schrijven niet-Nederlandstalige ouders hun kind vaak in een Nederlandstalige club; om op die manier snel de taal te beheersen. Zo oefenen kinderen ook buiten de school Nederlands. Om clubs hierin bij te staan werd een nieuwe campagne 'Boest!' gelanceerd. Deze campagne brengt de talendiversiteit in beeld en ondersteunt clubs om er op een goede manier mee om te gaan en geven duidelijke tips om Nederlands een plaats te geven in de club (Bron: Voetbal Vlaanderen [5]).

Voetbal Vlaanderen zet hard in op een gelijkwaardige behandeling voor ieder individu, waar elke vorm van discriminatie en racisme dan ook krachtig wordt aangepakt. Discriminatie en racisme mogen absoluut niet aanvaard worden. Niet op het veld en niet naast het veld. Uit een bevraging van Voetbal Vlaanderen in 2022, bleek dat 43% van de spelers in het amateurvoetbal minstens één keer te maken kreeg met racisme op of naast het veld in de afgelopen twee jaar (Bron: Voetbal Vlaanderen [6]).

“43% van de spelers kreeg de afgelopen twee jaar te maken met racisme op of naast het veld”

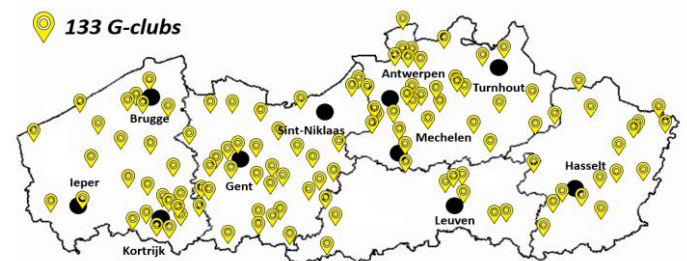
Om dit cijfer te doen dalen zet Voetbal Vlaanderen sterk in op sensibilisering en bijscholing. Zo worden clubs, stewards, ouders/supporters, scheidsrechters en trainers gesensibiliseerd via interactieve workshops en opleidingen. Tijdens deze workshops wordt aangegeven hoe je moet omgaan met discriminatie, racisme en hoe je hierop kunt reageren. De ontwikkeling van een clubbeleid tegen discriminatie en racisme komt ook aan bod, een 'must' voor clubbestuurders (Bron: Voetbal Vlaanderen [7]). Ook lanceerde Voetbal Vlaanderen het actieplan “#doedegijdatthuisook?” om de sportiviteit op en naast het veld naar een hoger niveau te tillen. In het kader van dit plan is iedere club met een jeugdwerking vanaf 1 juli 2023 verplicht om een laagdrempelig aanspreekpunt te hebben waar sporters, ouders, trainers, bestuurders of andere betrokkenen terecht kunnen met een vraag of klacht over grensoverschrijdend en onethisch gedrag (Bron: Voetbal Vlaanderen [53]).

Jaarlijks organiseren Voetbal Vlaanderen, ACFF, KBVB en de Pro League de 'Football for all' campagne. Een campagne die aan de hand van de regenboogkleuren de kracht van diversiteit in het voetbal wil onderstrepen. Bij trainingen van jeugdspelers wordt gevraagd om in verschillende tenue kleuren te komen trainen, om het thema diversiteit bespreekbaar te maken. Voetbal Vlaanderen voorziet trainers ook stellingskaartjes die als inspiratie kunnen dienen om het thema diversiteit te bespreken tijdens de trainingen (Bron: Voetbal Vlaanderen [7]).

Daarnaast kan voetbal er voor zorgen dat asielzoekers en vluchtelingen zich sneller 'thuis' voelen. Om die reden lanceerden Voetbal Vlaanderen, ACFF, KBVB, en de Pro League een project 'Iedereen op het veld'. Dit initiatief heeft als doel voetbalclubs te ondersteunen en hen juiste informatie en kennis te verstrekken met betrekking tot de aansluiting en verzekeringen van deze specifieke doelgroep (Bron: Voetbal Vlaanderen [8]).

In het amateurvoetbal zijn mensen van alle achtergronden welkom, ongeacht afkomst, taal, leeftijd of eventuele beperkingen, niemand wordt 'buitenspel gezet'. Mensen met een beperking worden in de mate van het mogelijke zoveel mogelijk opgenomen in een regulier team. Indien dit niet mogelijk is, zijn ze welkom binnen een G-voetbalteam. Omdat sommige beperkingen verschillende aandachtspunten hebben, bestaan er binnen het G-voetbal een aantal varianten op basis van de aard van de beperking: VE-voetbal, Autivoetbal, CP+voetbal, Amputatievoetbal, Blindenvoetbal, Dovenvoetbal. In Vlaanderen zijn er 133 G-clubs die een eigen recreatieve wedstrijdkalender hebben (Figuur 2). Wedstrijden worden georganiseerd voor volwassenen (4 niveaus) en jeugd (3 leeftijdscategorieën) (Bron: Voetbal Vlaanderen [9]). G-voetbalclubs worden op verschillende manieren ondersteund door Voetbal Vlaanderen. Zo wordt er ondersteuning aangeboden aan medewerkers om de omgang met mensen met een beperking vlot te doen verlopen; er worden webinars en bijscholingen gegeven en daarnaast zijn er mogelijkheden voor nieuwe of bestaande G-clubs voor subsidies (Bron: Voetbal Vlaanderen [10]).

Figuur 2: Overzicht van aantal G-clubs in Vlaanderen

Bron: Voetbal Vlaanderen

Als 55-plusser kan je ongeacht geslacht, geloof, afkomst of voetbalkennis, deelnemen aan wandelvoetbal bij één van de 33 clubs in Vlaanderen (Figuur 3). Het tempo en de speldimensies zijn aangepast zodat ook mensen zonder voetbalervaring snel aan de slag kunnen. Wandelvoetbal houdt niet alleen 55-plussers fysiek gezond door beweging maar houdt ook mensen mentaal fris. Door tactisch na te denken en te reageren op acties van medespelers blijven mensen alert. Bovendien zorgt het er ook voor dat ouderen die in isolement leven terug in contact komen met de maatschappij en een hechte vriendengroep vormen (Bron: Voetbal Vlaanderen [11]).

Figuur 3: Overzicht van aantal clubs in Vlaanderen die wandelvoetbal voor 55-plussers aanbieden

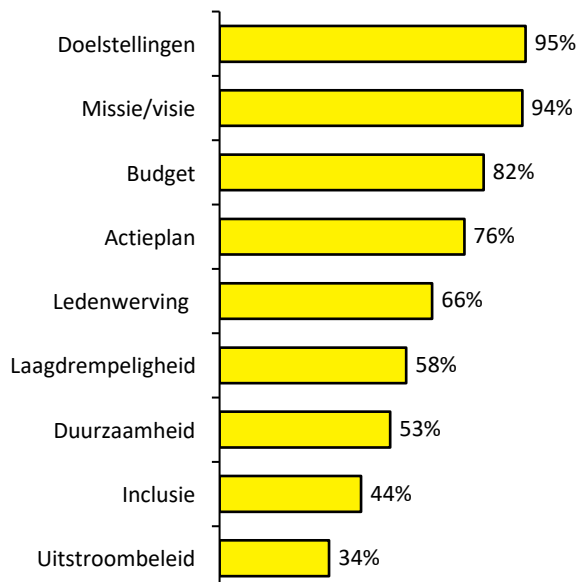
Bron: Voetbal Vlaanderen

Bestuur

Het beheren van een voetbalclub is een boeiende, maar evenzeer een veeleisende en omvangrijke taak die veel tijd vergt. Clubbestuurders worden geconfronteerd met verschillende belanghebbenden en tal van regels en voorschriften waar clubs zich dienen aan te houden. Daarnaast zijn er ook verschillende andere uitdagingen, zoals het managen van vrijwilligers, het beheer van inschrijvingen, administratie, het organiseren van evenementen, etc. Een doeltreffend clubbeleid zorgt ervoor dat clubs kunnen groeien en ontplooiën op sociaal vlak. Om clubs bij te staan in het beheer van de club en het opzetten van een beleidsplan organiseren Voetbal Vlaanderen, KBVB, ACFF en andere externe partners verschillende bijscholingen. Clubbestuurders kunnen opleidingen krijgen op het vlak van financiën, wedstrijd- en competitiebeheer, clubmanagement, wetgeving en subsidies. (Bron: Voetbal Vlaanderen [12]).

In een bevraging door Voetbal Vlaanderen, ingevuld door 310 gerechtigde correspondenten¹ van clubs, gaf 91% gewestelijk aan dat ze een uitgeschreven beleidsplan hebben waarvan 74% dit actief gebruikt. Op provinciaal niveau liggen deze cijfers nog hoger. Op de vraag naar specifieke onderdelen in het beleidsplan werd duidelijk dat uitstroombeleid en een visie op inclusie/duurzaamheid de meest ontbrekende elementen zijn (Figuur 4) (Bron: Voetbal Vlaanderen [13]).

Figuur 4: Aandeel van gerechtigde correspondenten (in %) in bevraging die aangaf dat onderstaande onderwerpen onderdeel uitmaken van hun beleidsplan van de club

Bron: Voetbal Vlaanderen

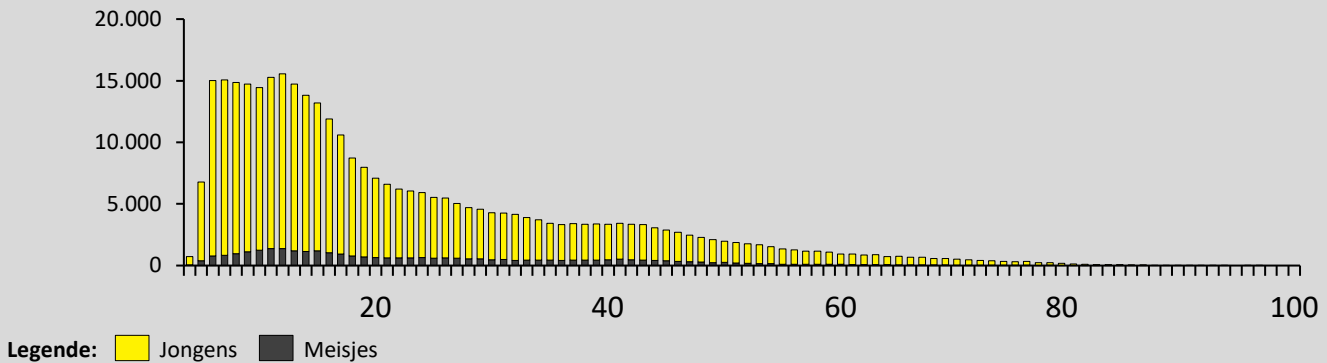
Note: (1) De gerechtigd correspondent is verantwoordelijk voor de administratieve en digitale verwerking van zaken, zoals de aansluitingen van spelers en medewerkers

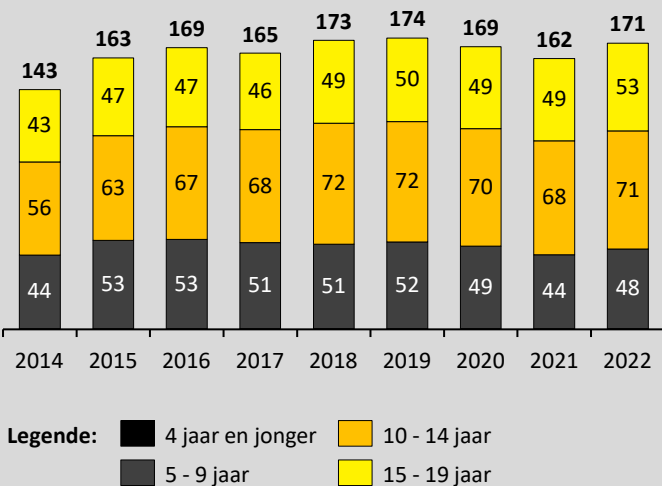
Overzicht van amateurvoetbal in Vlaanderen

Voetbal kent geen leeftijdsgrenzen, dat is ook te zien in de verdeling van het aantal spelers per leeftijd in Figuur 5. Van jonge spelers die hun eerste stappen zetten op het veld tot ervaren veteranen die nog steeds periodiek met ploegmakkers afspreken op het veld, voetbal kent een breed spectrum van leeftijdsgroepen. Dankzij initiatieven zoals wandelvoetbal blijft voetbal, ook voor ouderen, laagdrempelig. Het merendeel van de amateurvoetballers in Vlaanderen zijn jeugdspelers. In 2022 bedroeg het aantal amateurvoetballers in Vlaanderen ongeveer 290.000, waarvan circa 59% van deze groep 19 jaar of jonger was, terwijl 41% ouder was dan 19.

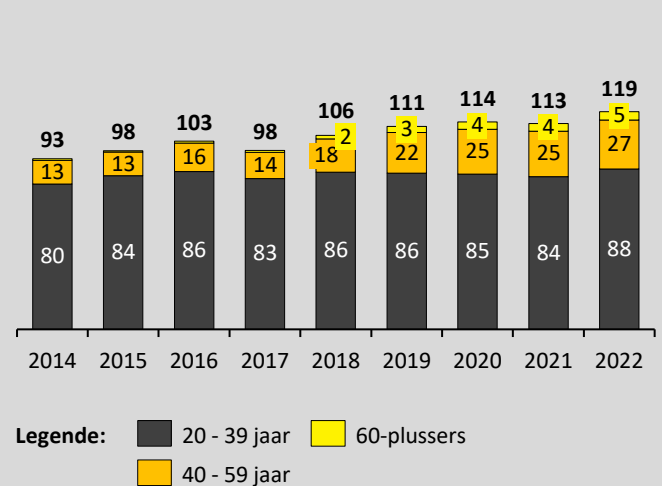
Figuur 5: Verdeling van het aantal amateurvoetballers in Vlaanderen in 2022 naar leeftijd en geslacht

Figuur 6: De evolutie van het aantal amateurvoetballers van 19 jaar en jonger in Vlaanderen gedurende de periode 2014-2022, uitgedrukt in duizendtallen en opgesplitst in leeftijdsgroepen

Figuur 7: De evolutie van het aantal amateurvoetballers ouder dan 19 jaar in Vlaanderen gedurende de periode 2014-2022, uitgedrukt in duizendtallen en opgesplitst in leeftijdsgroepen

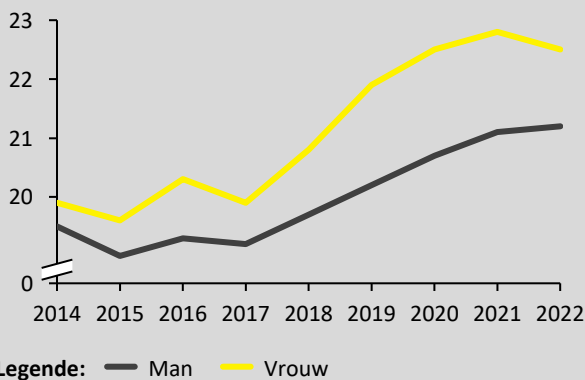
Bron: Voetbal Vlaanderen

Figuur 6 en 7 tonen de evolutie van het aantal amateurvoetballers verdeeld over leeftijdsgroepen, respectievelijk voor spelers jonger dan 19 en ouder dan 19. In 2022 is de leeftijdsgroep van 10-14 jarige voetballers met ca. 71.000 spelers de grootste groep binnen de jeugdspelers, gevolgd door de leeftijdsgroep van 15-19 jaar oud met ca. 53.000 spelers. Het aantal jeugdspelers is jaarlijks met gemiddeld 2,2% gestegen over de periode 2014-2022, hierbij is de groep 4 jaar en jonger het sterkst toegenomen (i.e. 3,1% per jaar), gevolgd door de groep 10-14 jaar (i.e. 3,0% per jaar).

Bij amateurvoetballers ouder dan 19 jaar vertoont de groep van 60-plussers de sterkste groei, met een jaarlijkse gemiddelde toename van 24,8% over de periode 2014-2022. In vergelijking is de groep van 40-59 jaar met gemiddeld 9,4% per jaar toegenomen, terwijl de groep van 20-39 jaar vrij stabiel is gebleven over dezelfde periode. Een verklaring voor deze sterke toename bij 60-plussers kan liggen in initiatieven zoals wandelvoetbal, zo blijft de sport laagdrempelig voor ouderen. Het aantal clubs die wandelvoetbal aanbieden, is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Deze trend is ook zichtbaar in Figuur 8, waar de gemiddelde leeftijd van actieve spelers toeneemt over de periode 2014-2022.

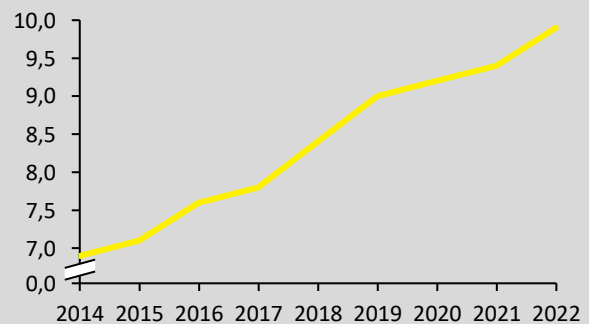
Uit Figuur 9 blijkt dat het aandeel vrouwelijke spelers in amateurvoetbal over de periode 2014-2022 jaarlijks met gemiddeld 4,6% toegenomen is tot 10% in 2022. Ondanks deze grote stijging, blijft het gebrek aan ruimte en middelen om een volwaardig meisjesteam of doorstromingstraject voor meisjes te garanderen een hindernis voor veel clubs (Bron: Voetbal Vlaanderen [6]). Uit een bevraging in 2022 van Voetbal Vlaanderen blijkt dat 75% van de amateurclubs momenteel geen meisjesteam heeft. Bovendien heeft 57% van de clubs met een meisjesteam geen volledig doorstromingstraject voor meisjes (Bron: Voetbal Vlaanderen [13]). Om amateurclubs te begeleiden bij de opstart en uitbouw van hun meisjeswerking, lanceren Voetbal Vlaanderen en KBVB diverse actieplannen (e.g. Futbalista) om genoeg opportuniteiten aan meisjes te bieden om te (starten met) voetballen en het aantal voetballende meisjes verder te laten groeien (Bron: Voetbal Vlaanderen [52]).

Figuur 8: Evolutie van de gemiddelde leeftijd van amateurvoetballers in procentpunten over periode 2014-2022

Bron: Voetbal Vlaanderen

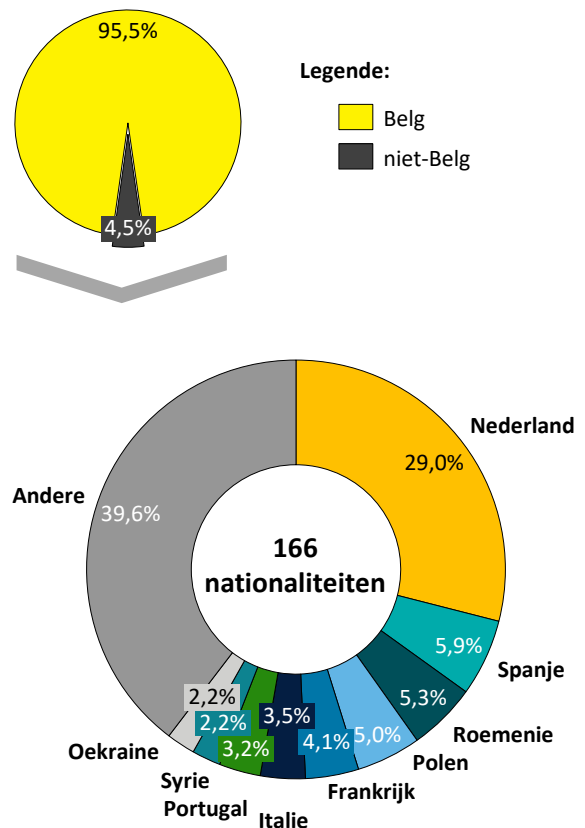
Figuur 9: Evolutie van aandeel vrouwelijke sporters in procentpunten over periode 2014-2022

In totaal spelen er 166 verschillende nationaliteiten in het amateurvoetbal in Vlaanderen. Het overgrote merendeel hiervan zijn Belgen, 4,5% heeft een andere afkomst. Van die 4,5% spelers komen de meeste spelers uit Nederland (29,0%), gevolgd door Spanje (5,9%), Roemenië (5,3%), Polen (5,0%) en Frankrijk (4,1%). Voetbal brengt mensen met een verschillende nationaliteit en afkomst samen en verbindt, daarom zijn er verschillende initiatieven vanuit Voetbal Vlaanderen die mensen met een verschillende achtergrond samen moet brengen (zie hoofdstuk: *ESG initiatieven in amateurvoetbal*).

Ondanks inspanningen van Voetbal Vlaanderen en de clubs is er nog steeds sprake van discriminatie en racisme op het veld. Uit een bevraging in 2022 blijkt dat 43% van de spelers minstens één keer met racisme geconfronteerd is geweest op of naast het veld. Toch is er al veel verbetering ten opzichte van vroeger, zo gaf 31% van de spelers aan dat racisme en discriminatie de afgelopen 2 jaar verminderd is. De inzet van Voetbal Vlaanderen tegen racisme en discriminatie werkt, maar blijft wel nodig.

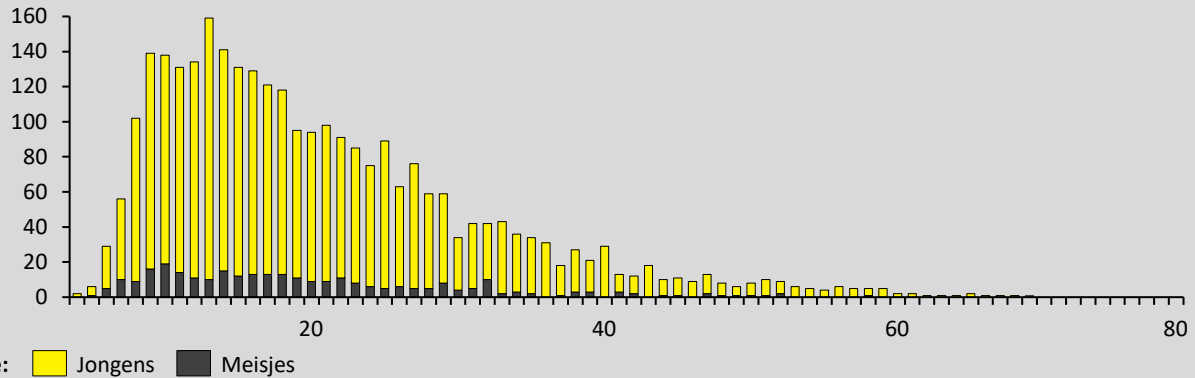
Figuur 10: Verdeling van actieve spelers in procentpunten volgens nationaliteit in 2022

Bron: Voetbal Vlaanderen

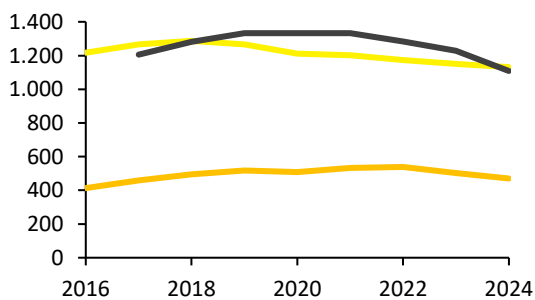
Naast het verwelkomen van mensen met een verschillende leeftijd, nationaliteit of achtergrond, biedt G-voetbal ook de mogelijkheid voor mensen met een beperking, zowel mentaal als fysiek, om deel te nemen aan amateurvoetbal. In 2022 waren er iets minder dan 3.000 actieve G-voetballers in Vlaanderen. Het merendeel hiervan (52%) is jonger dan 19 en 10% zijn meisjes.

Figuur 11: Verdeling van het aantal G-voetballers in Vlaanderen in 2022 naar leeftijd en geslacht

Bron: Voetbal Vlaanderen

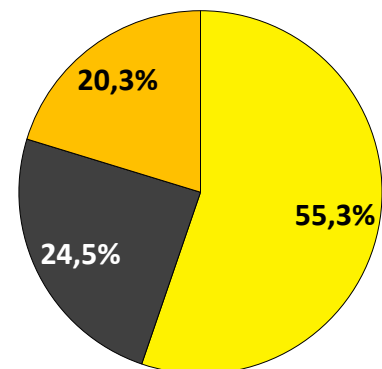
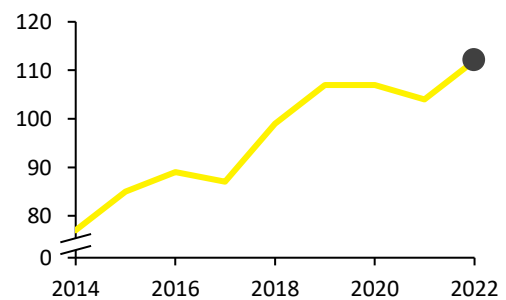
Figuur 12: Evolutie van aantal amateurclubs over periode 2016 – 2024 voor veldvoetbal, futsal en minivoetbal

Bron: Voetbal Vlaanderen

Figuur 12 toont de evolutie van het aantal amateurclubs in Vlaanderen, deze is de afgelopen jaren licht afgenomen. Het aantal clubs in veldvoetbal is met 6,9% afgenomen over de periode 2016-2024. Een deel van deze afname is te verklaren door fusies die vrijwillig ontstaan of onder impuls van een stad of gemeente. Daarnaast verdwijnt een deel door financiële problemen. Voor Futsal is dit in dezelfde periode echter met 26,2% toegenomen. Uit een bevraging van de VUB in 2022 bij amateurclubs in België, blijkt dat maar 30% van de amateurclubs een positieve balans heeft op het einde van het jaar, 25% heeft een negatieve balans en 45% haalt een neutrale balans. Steeds meer sponsors en toeschouwers haken af, terwijl de subsidies nauwelijks toenemen (Bron: ING [14]). Ondanks een daling in het aantal amateurclubs in Vlaanderen, neemt het aantal actieve sporters per club wel toe (Figuur 13), in 2022 telde een amateurclub gemiddeld 112 actieve voetballers. Het merendeel van de amateurclubs zijn kleine clubs met minder dan 30 actieve spelers (grotendeels minivoetbal clubs), 24,5% zijn middelgrote clubs met 30 tot 250 sporters en slechts 20% heeft meer dan 250 sporters.

Figuur 13: Evolutie van gemiddeld aantal actieve sporters per club over periode 2014-2022 en verdeling naar grote van club voor 2022

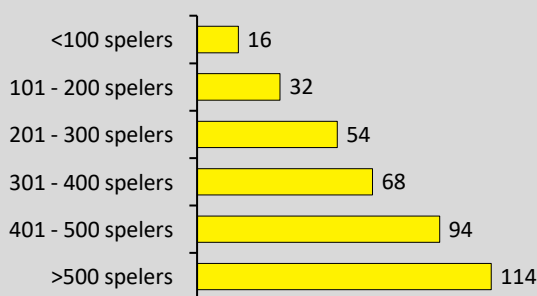
Legende: ■ Kleine sportclub (≤ 30 sporters)
■ Middelgrote sportclub (30 - 250 sporters)
■ Grote sportclub (> 250 sporters)

Bron: Sport Vlaanderen

Vrijwilligers

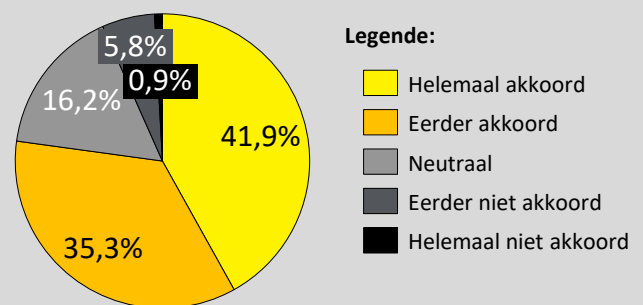
Amateurvoetbal wordt mede mogelijk gemaakt door verschillende mensen die de club helpen ondersteunen. Dit begint bij vrijwilligers, veel amateurclubs rekenen voor het dagelijks bestuur, onderhoud en training op de hulp van vrijwilligers. De rekrutering van deze vrijwilligers verloopt echter steeds moeilijker. Uit een recente bevraging van Voetbal Vlaanderen in samenwerking met Deloitte, ingevuld door 346 amateurclubs, geeft ca. 77% van de clubs aan dat ze moeilijk vrijwilligers vinden (Figuur 15), bij ca. 7% van de clubs is dit niet het geval (Bron: Club survey in het kader van deze studie [15]). Uit onderzoek van de VUB blijkt rekrutering voor 70% van de clubs een probleem te zijn (Bron: ING [14]). Anderzijds zijn er veel vrijwilligers die na een tijd afhaken, lage vergoeding en te weinig vrije tijd zijn de voornaamste redenen voor vrijwilligers om te stoppen (Bron: Voetbal Vlaanderen [13]). Naast vrijwilligers, hebben meer dan een derde van de clubs moeite met het opnemen van scheidsrechters in hun ledenbestand en een kwart van de clubs heeft een tekort aan trainers (Bron: ING [14]).

Figuur 14: Gemiddeld aantal vrijwilligers op basis van aantal spelers in amateurclub

Bron: Club survey in het kader van deze studie, 2024

Figuur 15: Stelling: "Mijn club vindt moeilijk vrijwilligers"

Gemiddeld zijn er 54 vrijwilligers actief per amateurclub, echter zoals uit Figuur 14 blijkt, zijn er grote verschillen tussen grote en kleine clubs. Clubs met 101-200 spelers hebben gemiddeld 32 vrijwilligers terwijl clubs met meer dan 500 spelers op gemiddeld 114 vrijwilligers kunnen rekenen. Wanneer clubs wordt gevraagd welk type vrijwilligers ze het meest missen, geven de meeste clubs medewerkers voor de kantine aan (66,5%), trainers (66,2%), vrijwilligers voor onderhoud van infrastructuur (59,0%) en vrijwilligers die instaan voor events (57,8%).

"In Vlaanderen wordt het amateurvoetbal gedragen door ongeveer 56.000 vrijwilligers"

Op basis van data die verkregen is uit een recente bevraging kan een benadering berekend worden voor het totaal aantal vrijwilligers actief in Voetbal Vlaanderen. Zo werken er gemiddeld 0,2 vrijwilligers per speler in het amateurvoetbal (onder vrijwilligers vallen trainers, afgevaardigden, bestuurders, administratieve medewerkers en medewerkers voor kantine of events). Op basis van het aantal amateurvoetballers dat in 2022 actief was, wordt geschat dat er ongeveer 56.000 vrijwilligers betrokken zijn bij het amateurvoetbal in Vlaanderen.

Figuur 16: Het percentage clubs dat in een bevraging heeft aangegeven welk type vrijwilliger ze tekortkomen

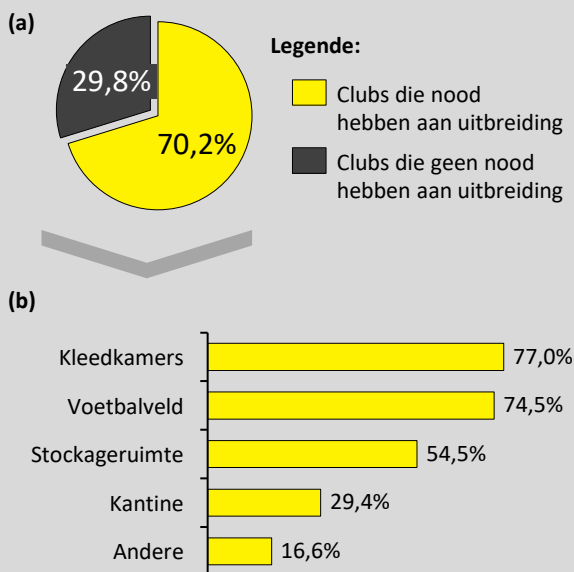

Bron: Club survey in het kader van deze studie, 2024

Infrastructuur

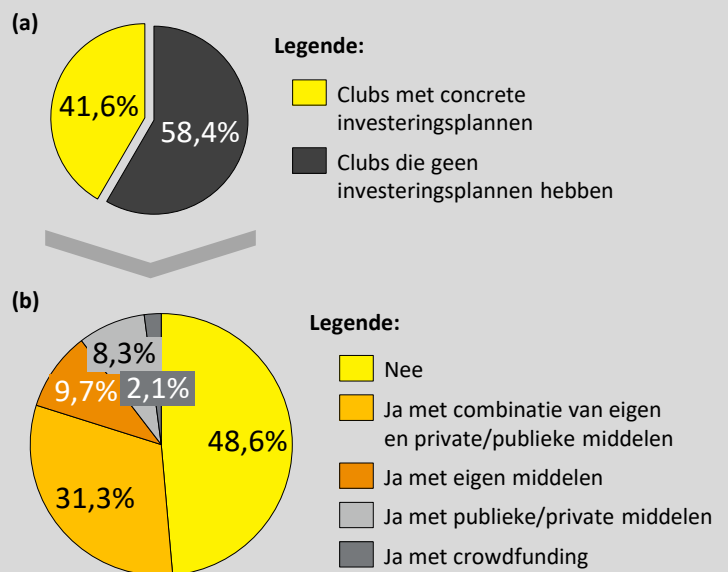
In Vlaanderen ervaren veel amateurclubs uitdagingen met betrekking tot verouderde infrastructuur. Uit een club survey in het kader van deze studie blijkt dat ongeveer 60% van de kleedkamers en 68% kantines ouder zijn dan 20 jaar. Bovendien heeft 16% van de clubs kleedkamers die zelfs ouder zijn dan 40 jaar. Wat betreft de kantines, blijkt dat bijna 1 op de 4 clubs een kantine heeft die ouder is dan 40 jaar. Uit Figuur 17 blijkt dat 70% van de amateurclubs nood heeft aan uitbreiding om meer kinderen toe te laten tot de club. Deze uitbreiding is vooral nodig bij kleedkamers en het voetbalveld. Ondanks dit hoge aandeel, geeft slechts 41,6% van de clubs aan concrete investeringsplannen te hebben, waarvan 48,6% aangeeft deze niet te kunnen bekostigen. Slechts 9,7% van de clubs met investeringsplannen kunnen deze zelf met eigen middelen bekostigen, in de meeste gevallen (31,3%) gebeurt dit via een combinatie van eigen en private/publieke middelen (Bron: Club survey in het kader van deze studie [15]).

Figuur 17: Aandeel van clubs dat aangeeft dat ze nood hebben aan uitbreiding om meer kinderen toe te laten tot de club (a) en waar clubs aangeven dat deze uitbreiding nodig is (b)

Bron: Club survey in het kader van deze studie, 2024

Figuur 18: Het aandeel van clubs dat melding maakt van concrete investeringsplannen (a) en of de clubs die dergelijke plannen hebben, in staat zijn deze te bekostigen (b)

Verenigingswerk

Sinds 1 januari 2022 is het fiscaal gunstregime van verenigingswerk voor de derde keer hervormd. Het statuut van verenigingswerk is een arbeidsstelsel waarin verenigingen zonder winstoogmerk (vzw's) en openbare instellingen werknemers kunnen aanwerven voor tijdelijke activiteiten. In plaats van een 'overeenkomst verenigingswerk' wordt sinds de hervorming een regulier arbeidscontract gebruikt. Volgens dit arbeidscontract worden de inkomsten – als enkele voorwaarden vervuld zijn – belast aan 10 procent, dit was voordien niet het geval en zorgt voor een extra kost voor verenigingswerkers in de sportsector (Bron: Vlaamse Sportfederatie [57]).

In het nieuw statuut is er geen vast maximumbedrag voorzien voor de verloning. Echter, om te profiteren van het gunstig fiscaal regime van 10%, is er wel een bovengrens bepaald van 7.170 euro voor het inkomensjaar 2023 (jaarlijks te indexeren) (Bron: Vlaamse Sportfederatie [57]). Daarnaast zijn de administratieve lasten door de hervormingen ook sterk toegenomen, zo zijn sportclubs verplicht om voor hun verenigingswerkers een arbeidsongevallenverzekering af te sluiten (Bron: Belfius [58]). Sportclubs dringen daarom ook aan op een vereenvoudiging van het statuut.

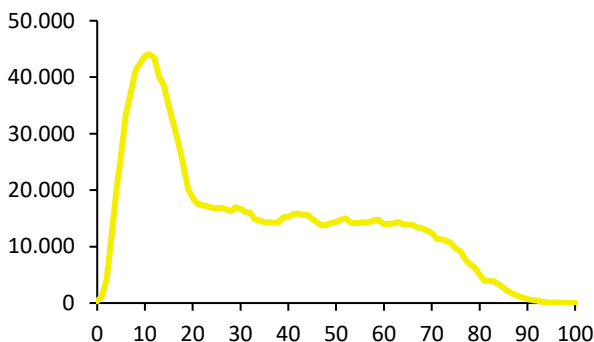

Het Vlaams sportbeleid

2024 markeert het laatste jaar van de huidige legislatuur van minister Ben Weyts. Tijdens zijn legislatuur (2019-2024) had hij twee grote ambities: meer sportkwaliteit en meer Vlamingen in beweging krijgen. Deze ambities werden vertaald naar twaalf strategische doelstellingen, waaronder het creëren van een sport en beweegmentaliteit in Vlaanderen (SD1), sport als bindmiddel om mensen te verbinden binnen de Vlaamse Gemeenschap (SD3), samenwerking tussen sportfederaties, lokale besturen en clubs verhogen (SD4) en het verbeteren en toegankelijker maken van onze sportinfrastructuur (SD6) (Bron: Vlaams Parlement [16]). Ben Weyts wil vooral meer mensen aanzetten tot sport, vooral in de categorie van volwassenen en ouderen. Uit Figuur 19, blijkt dat het lidmaatschap van sportclubs het hoogst ligt bij kinderen tussen 6 en 12 jaar oud. Tussen de leeftijd van 12 en 18 jaar zijn er nog steeds veel jongeren die lid zijn van een Vlaamse sportclub, maar dit aantal neemt af naarmate ze ouder worden (Bron: Statistiek Vlaanderen [17]).

“Sport dient gebruikt te worden als bindmiddel om mensen te verbinden binnen de Vlaamse Gemeenschap”

Figuur 19: Leden sportclubs naar leeftijd in Vlaanderen

Bron: Sport Vlaanderen, 2022

Deze cijfers komen ook terug in de Preventiebarometer van Sciensano. Zo bewegen volwassenen gemiddeld 2,5 uur per week. De ambitie van de Vlaamse overheid is om dit cijfer te verhogen, door meer ouderen te stimuleren om lid te worden van een sportclub of door sporten op het werk te promoten (Bron: Vlaams Parlement [18]).

Om meer mensen aan te moedigen lid te worden van een sportclub stelt de Vlaamse sportfederatie voor om 150 euro lidgeld te kunnen inbrengen in de jaarlijkse belastingaangifte. Deze maatregel wordt ook door Ben Weyts aangemoedigd, maar moet op federaal niveau beslist worden.

In het voorjaar van 2021 lanceerde Ben Weyts “Sportsport”, een pakket van subsidiemogelijkheden om fors te investeren in betere sportinfrastructuur in Vlaanderen. Hierdoor kunnen sportclubs intekenen op groepsaankopen voor sportinfrastructuur om bijvoorbeeld een kunstgrasveld aan te kopen aan een lagere prijs (Bron: Sport Vlaanderen [56]). Investeren in kunstgrasvelden wordt beschouwd als een effectieve manier om meer ruimte te creëren en meer jeugdspelers onder betere omstandigheden te laten trainen en wedstrijden te laten spelen. Dit komt omdat kunstgrasvelden veel intensiever kunnen gebruikt worden dan grasvelden, vanwege de consistente kwaliteit die behouden blijft, ongeacht de weersomstandigheden of het gebruik ervan.

Specifiek voor 2024 ligt de focus van Ben Weyts op het verhogen van de sportkwaliteit. Zo komt er een nieuw decreet Veilig Sportklimaat, want sporten moet altijd op een veilige en gezonde manier gebeuren, voor iedereen. Dit decreet vertrekt vanuit het principe van een zorgplicht voor sportorganisaties om in te staan voor een veilige sportomgeving opdat elke sporter op een fysiek, psychisch en sociaal integere manier aan sportbeoefening kan doen (Bron: Vlaanderen.be [19]). Tenslotte zal Ben Weyts focussen op betere sportinfrastructuur, zo wordt er specifiek ingezet op zwembaden en atletiekpisten. Er wordt minimum 5 miljoen euro investeringsmiddelen vrijgemaakt voor sportinfrastructuur, daarnaast wordt er circa 15 miljoen euro geïnvesteerd in de sportcentra van Vlaanderen voor energetische renovaties (Bron: Vlaams Parlement [16]).

Vlaamse voetbalclubs hebben de mogelijkheid om subsidieaanvragen in te dienen voor diverse doeleinden, zoals klimaat, inclusie, energie, infrastructuur, jeugdwerking, en meer. Om amateurclubs hierin wegwijs te maken, introduceert Voetbal Vlaanderen vanaf dit jaar specifieke opleidingen over subsidielijnen en het opstellen van aanvraagdossiers. Zo kunnen voetbalclubs jaarlijks subsidies aanvragen voor bovenlokale sportinfrastructuur bij Sport Vlaanderen, op die manier wordt er jaarlijks ongeveer 3,5 miljoen euro verdeeld over sportclubs (Bron: Sport.Vlaanderen [20]). Jeugdsubsidies worden jaarlijks verdeeld over clubs met een jeugdwerking via de steun van Sport Vlaanderen en een eigen bijdrage van Voetbal Vlaanderen, in 2023 werd er zo 931.389 euro aan jeugdsubsidies verdeeld (Bron: Voetbal Vlaanderen [55]).

Een trend die de laatste jaren toeneemt, is de interesse van buitenlandse investeerders in Vlaamse voetbalclubs. Daarom lanceerde Voetbal Vlaanderen samen met de Vlaamse Overheid en de Koninklijke Belgische Voetbalbond een actieplan tegen de mogelijke nefaste gevolgen van buitenlandse overnames bij amateurclubs. Vanaf seizoen 2024-2025 komen er een reeks initiatieven om Vlaamse amateurclubs financieel gezonder te maken. De kerngedachte van het gezamenlijke actieplan: clubs extra aandacht laten besteden aan de opleiding van eigen jeugdspelers. Daarnaast zullen buitenlandse investeringen in Vlaamse amateurclubs extra tegen het licht worden gehouden (Bron: Voetbal Vlaanderen [21]). Het actieplan om jeugdwerking te beschermen bestaat uit zeven punten:

Break-even draaien

Clubs in de eerste, tweede en derde amateurafdeling die een licentie aanvragen dienen aan te tonen dat ze break-even draaien. Er wordt onderzocht of een positief eigen vermogen op lange termijn haalbaar is

Preventie

Clubs die benaderd worden door buitenlandse investeerders worden preventief gewezen op de valkuilen van buitenlandse investeringen

Externe audits

Deze helpen de werking van amateurclubs te verbeteren waardoor minder buitenlands geld nodig is

Meldingsplicht

Overnames of wijzigingen van eigenaarsstructuur dienen gemeld te worden bij de federatie

Verplicht investeren in jeugdwerking

Clubs uit hogere amateurreeksen dienen verplicht te blijven investeren in de verbetering van hun jeugdopleiding om in aanmerking te komen voor een licentie

Jeugd blijft spelen, ook na faillissement

Voetbal Vlaanderen kijkt na hoe de financiering van jeugd kan losgekoppeld worden van het eerste elftal, zodat jeugd kan verder spelen in het geval van een faillissement van de eerste ploeg

Eigen jeugd in eerste ploeg

Clubs zullen over aantal jaar verplicht worden om eigen jeugd mee op te nemen in kern van de eerste ploeg, zodoende investeringen in de jeugd aan te moedigen

4. Impact van voetbal op gezondheid en welzijn

In dit hoofdstuk wordt de positieve impact van voetbal op de gezondheid en het welzijn van de Vlaamse bevolking belicht. Het hoofdstuk wordt geïntroduceerd met een schets van de beleidsstandpunten en de gezondheidssituatie in Vlaanderen, waarbij de nadruk ligt op het voorkomen van chronische aandoeningen en het bevorderen van sociale interactie. Vervolgens argumenteert dit hoofdstuk dat voetbal een impactvolle methode is om fysieke activiteit te stimuleren, met gunstige effecten op het fysieke, mentale en sociale welzijn. Tot slot wordt de financiële impact van voetbal op gezondheid en welzijn gekwantificeerd.

Het huidige gezondheidsbeleid in Vlaanderen

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) definieert 'gezondheid' als een toestand van volledig fysiek, mentaal en sociaal welzijn. Gezondheid beperkt zich dus niet louter tot de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken. Deze drie vormen van welzijn worden als volgt beschreven:

1. Fysiek welzijn slaat op de mogelijkheid om fysieke activiteiten uit te oefenen of sociale engagementen op te nemen zonder dat het individu gehinderd wordt door pijn of fysieke beperkingen.
2. Mentaal welzijn ontstaat wanneer een individu zijn of haar mogelijkheden erkent, kan omgaan met de normale stress in het leven, en productief kan werken om zo een meerwaarde te bieden aan zijn of haar omgeving.
3. Sociaal welzijn slaat op de mogelijkheid om het maken en onderhouden van zinvolle positieve relaties (bv. met familie, vrienden of collega's), waar het individu zich op een gepaste en sociaal acceptabele manier kan gedragen.

Beleidsmakers in Vlaanderen benadrukken gezondheid en welzijn als een strategische doelstelling, zoals duidelijk uiteengezet in de beleidsnota (2019-2024) van Hilde Crevits, de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding (Bron: Beleidsnota 2019-2024 [22]). De beleidsnota introduceert een sleutelement om een verbeterd algemeen gezondheidsniveau te bewerkstelligen, namelijk de implementatie van een thematisch preventief gezondheidsbeleid, waarbij zowel 'Gezond leven' als 'Lang leven' centraal staan. Deze preventieve benadering beoogt op de lange termijn eveneens een algemene daling van de gezondheidsuitgaven te bewerkstelligen, in overeenstemming met de stelling 'voorkomen is beter dan genezen' (Bron: Beleidsnota 2019-2024 [22]).

Het federaal regeerakkoord van 2020 weerspiegelt een soortgelijke boodschap (Bron: Regeerakkoord België 30 september 2020 [23]). Een uitgebreide benadering van gezondheid staat centraal, waarbij de focus niet alleen ligt op fysieke aspecten, maar ook op het welzijn, de veerkracht, de participatie en de zingeving van het individu. Het regeerakkoord streeft naar een toename van het aantal gezonde levensjaren. Om dit te realiseren, wordt op federaal niveau eveneens ingezet op preventieve methoden, gericht op het voorkomen van onder andere chronische aandoeningen, ongezonde voedingspatronen en tabaksgebruik (Bron: Beleidsnota 2019-2024 [22]).

Zowel de federale als de Vlaamse regering zetten sterk in op preventie met als doel gezondheid en welzijn te bevorderen. Deze inzet wordt gedreven door de groeiende trend van het aantal chronische aandoeningen van de afgelopen jaren.

“Zowel de federale als de Vlaamse regering zetten sterk in op preventie met als doel gezondheid en welzijn te bevorderen”

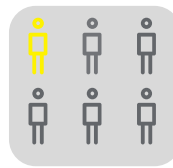
Gezondheidssituatie in Vlaanderen

In het jaar 2022 had 17,6% van de bevolking in het Vlaamse Gewest het statuut van een persoon met een chronische aandoening in de ziekteverzekering. Van 2014 tot 2022 vertoonde dit percentage jaarlijkse stijgingen, wat duidt op een achteruitgang van de gezondheidssituatie in Vlaanderen. De aanzienlijke stijging in 2022 kan mogelijk worden verklaard door een uitzonderingsbepaling die werd ingevoerd vanwege de Covid-19-pandemie (Bron: Statistiek Vlaanderen [24]).

Het begrip 'chronische aandoening' duidt op een niet-overdraagbare en langdurige aandoening die niet spontaan verdwijnt en zelden volledig geneest (Bron: Sciensano [25]). Deze kunnen zowel van fysieke als mentale aard zijn. Chronische aandoeningen ontstaan vaak als gevolg van een ongezonde levensstijl zoals roken, ongezonde voeding, te weinig beweging of alcoholgebruik, maar ook andere factoren, zoals erfelijke aanleg of aangeboren aandoeningen, spelen eveneens een rol (Bron: Sciensano [25]). Chronische aandoeningen hebben ongetwijfeld een negatieve impact op een gezondere, langere levensduur met behoud van gezondheid, wat gepaard gaat met verhoogde kosten voor de gezondheidszorg.

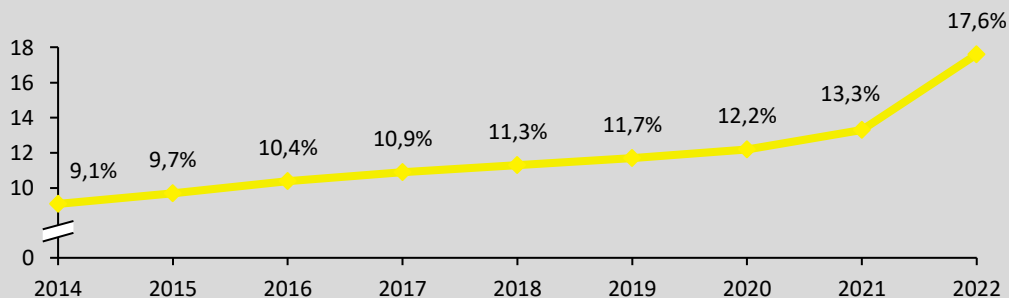
Over het algemeen waren er in 2022 in het Vlaamse Gewest meer vrouwen (i.e. 20%) dan mannen (i.e. 15%) met het statuut chronische aandoening. Bij beide groepen was er een verdubbeling van het aandeel sinds 2014 (Bron: Statistiek Vlaanderen [24]).

Personen die onder 'het statuut chronische aandoening' vallen genieten van een maximumbedrag dat jaarlijks voor geneeskundige verzorging wordt uitgegeven, als de medische kosten het maximumbedrag bereiken, dan betaalt het ziekenfonds de kosten die daar later nog bijkomen volledig terug (Bron: RIZIV [26]).

"1 op 6 inwoners in Vlaanderen (i.e. 17,6%) heeft statuut chronische aandoening"

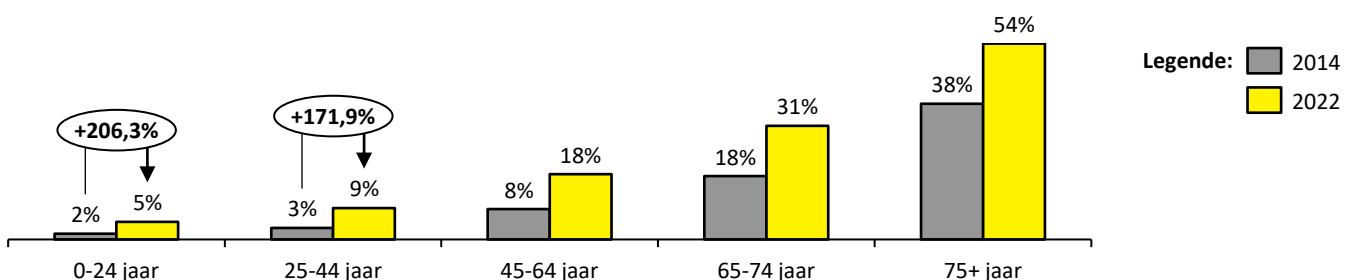
Figuur 20: Vlaamse bevolking met statuut chronische aandoening in procentpunten over periode 2014-2022

Bron: Statistiek Vlaanderen, 2023

Het aandeel personen met het statuut chronische aandoening stijgt sterk met de leeftijd. In 2022 had in de leeftijdsgroep tot 24 jaar 5% het statuut chronische aandoening, in de leeftijdsgroep van 75 jaar en ouder ging het om 54%. Dat aandeel is tegenover 2014 bij alle leeftijdsgroepen sterk toegenomen (Bron: Statistiek Vlaanderen [24]). Het is echter van belang om op jonge leeftijd al te focussen op preventie door het aannemen van een gezonde levensstijl, aangezien dit de kans op latere chronische aandoeningen kan verminderen.

Figuur 21: Vlaamse bevolking met statuut chronische aandoening in procentpunten over periode 2014-2022

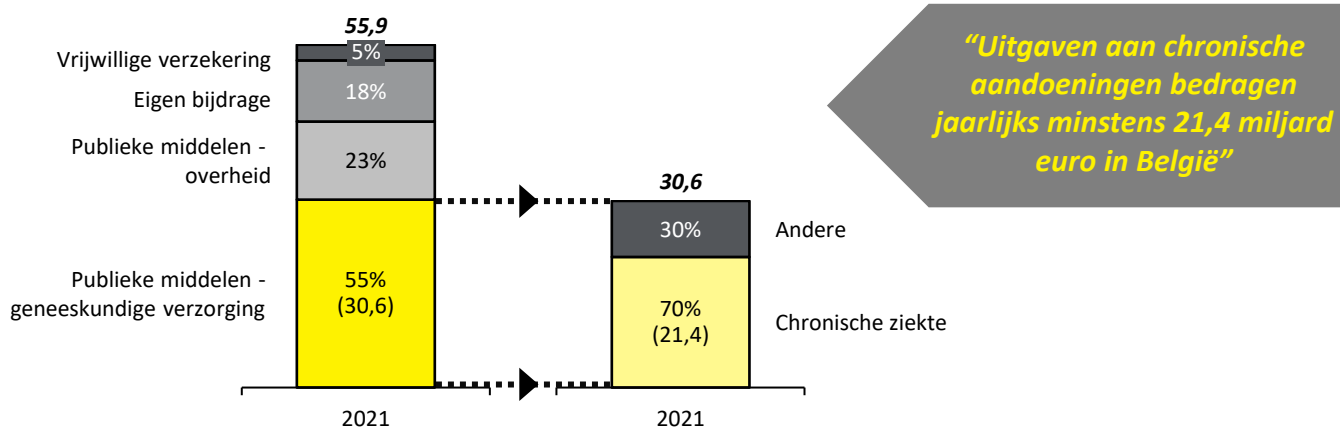

Het stijgend aantal chronische aandoeningen in Vlaanderen weegt steeds meer op de gerelateerde gezondheidsuitgaven. In 2021 heeft België 11% van het BBP aan gezondheidszorg besteed (i.e. 55,8 miljard euro) (Bron: FOD Sociale Zekerheid [27]), daarbij is het aandeel van de gezondheidsuitgaven ten laste van de huishoudens groter dan in onze buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland (Bron: FOD Sociale Zekerheid [27]).

Figuur 22 toont aan dat in 2021 in België iets meer dan drie kwart van alle uitgaven voor gezondheidszorg werd gefinancierd via overheidsmiddelen: namelijk 55% via de verplichte verzekeringen voor geneeskundige verzorging en 23% via overheidstussenskomsten. Daarna komen, met 18%, de rechtstreekse eigen bijdragen van huishoudens, terwijl ongeveer 5% van de uitgaven via aanvullende en vrijwillige verzekeringen gefinancierd wordt (Bron: FOD Sociale Zekerheid [27]).

De publieke middelen worden voornamelijk besteed aan geneeskundige verzorging (55%), waarbij de uitgaven ongeveer 30,6 miljard euro bedragen in 2021 (Bron: FOD Sociale Zekerheid [27]) (zie Figuur 22). Volgens een studie van de Onafhankelijke Ziekenfondsen uit 2020 wordt ongeveer 70% van het toegewezen bedrag voor geneeskundige verzorging gebruikt voor de behandeling van een specifieke reeks chronische aandoeningen (Bron: Onafhankelijke Ziekenfondsen [28]). Aangezien niet alle chronische aandoeningen in deze selectie opgenomen zijn, kan ervan uitgegaan worden dat het eigenlijke bedrag van publieke middelen dat wordt gespenseerd aan chronische aandoeningen in de realiteit zelfs nog hoger ligt dan 70%. Uitgaven van publieke middelen in de gezondheidszorg voor het behandelen van chronische aandoeningen bedraagt dus minstens 21,4 miljard euro in 2021, bijna 40% van de totale gezondheidskosten in België.

Figuur 22: Uitgaven voor gezondheidszorg en chronische aandoeningen in België in miljard euro en in procentpunten in 2021

Bron: FOD Sociale Zekerheid, MLOZ en Deloitte analyse

De kosten voor mensen met minstens één chronische aandoening is gemiddeld 7 keer hoger dan die voor mensen zonder chronische aandoening (Bron: Onafhankelijke Ziekenfondsen [28]). Zo geeft iemand zonder chronische aandoening gemiddeld 860 euro per jaar aan verzorging in België. Depressie kost jaarlijks 7.838 euro en een hoge bloeddruk 5.852 euro (Bron: Onafhankelijke Ziekenfondsen [28]). De toename van chronische aandoeningen en de bijbehorende gezondheidskosten vormen een grote uitdaging. Wetenschappers benadrukken preventie als een effectieve methode om chronische aandoeningen te verminderen (Bron: Europese Commissie [29]).

“Een aantal van de meest voorkomende chronische aandoeningen zoals hoge bloeddruk, hartziekten, diabetes of depressie zijn het gevolg van gebrek aan beweging, verkeerde voeding en te veel stress”

Bron: Onafhankelijke Ziekenfondsen

Impact van Voetbal op fysieke gezondheid

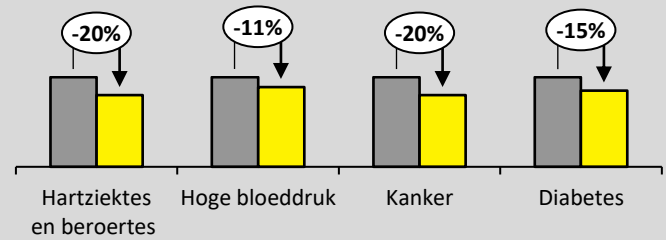
Voetbal kan een middel zijn om fysieke activiteit in Vlaanderen te bevorderen. Actieve spelers in Vlaamse amateurclubs hebben een grote kans om aan de aanbevolen hoeveelheid fysieke activiteit te voldoen bepaald door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Dit komt neer op 150 minuten matig-intensief bewegen per week voor volwassenen en senioren, voor de jeugd is dit gemiddeld minstens 60 minuten matig- tot hoog-intensief bewegen per dag. Het opvolgen van deze richtlijnen vermindert het risico op onder andere het ontwikkelen van chronische aandoeningen (Bron: WHO [30]).

Voetbal draagt niet alleen bij aan een verhoogde fysieke fitheid, met sterkere spieren en verbeterde conditie, maar het verlaagt ook het risico op fysieke chronische aandoeningen. Specifiek heeft het een positieve invloed op de preventie van hartziektes en beroertes, hoge bloeddruk, bepaalde vormen van kanker en diabetes type 2. Verschillende wetenschappelijke studies onderbouwen dit door de impact van minimale fysieke activiteit op chronische aandoeningen te kwantificeren (Figuur 23). Hieruit kan worden afgeleid dat fysieke activiteit een gunstige invloed heeft op de algemene gezondheid, gezien waarnemingen een vermindering aantonen tot 20% in het voorkomen van chronische aandoeningen.

Bovendien bevordert fysieke activiteit (e.g. voetbal) de levensduur. Het heeft positieve effecten op het verminderen van sterfte door hart- en vaatziekten en kanker (Figuur 24), deze twee laatste categorieën zijn verantwoordelijk voor meer dan 55% van alle sterfgevallen in Vlaanderen.

Het is belangrijk op te merken dat een verhoging van fysieke activiteit kan resulteren in een toename van blessures en sportgerelateerde letsels (Figuur 25). Dit effect weegt echter niet op tegen de voordelen van meer fysieke activiteit op de algemene gezondheid van het individu.

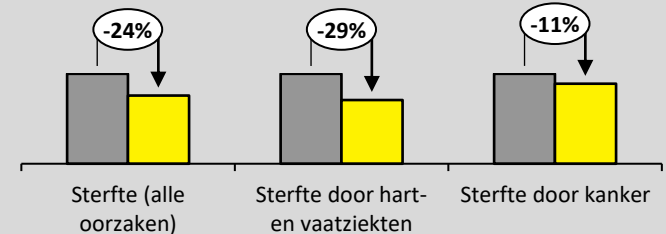
Figuur 23: Reductie risico op chronische aandoeningen door een minimum aan fysieke activiteit

Legende: ■ Sedentair ■ WHO minimum

Bron: Sports Industry Research Centre [31], K. McPherson [32], C. D. Lee [33], P. Huai [34], J. C. Brown [35] en Deloitte analyse

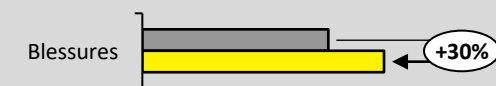
Figuur 24: Reductie van het risico op (vroegtijdige) sterfte door een minimum aan fysieke activiteit

Legende: ■ Sedentair ■ WHO minimum

Bron: Mok et al. [36] en Deloitte analyse

Figuur 25: Risicoverhoging sportblessures door meer fysieke activiteit

Legende: ■ Sedentair ■ WHO minimum

Bron: J. Pons-Villanueva [37] en Deloitte analyse

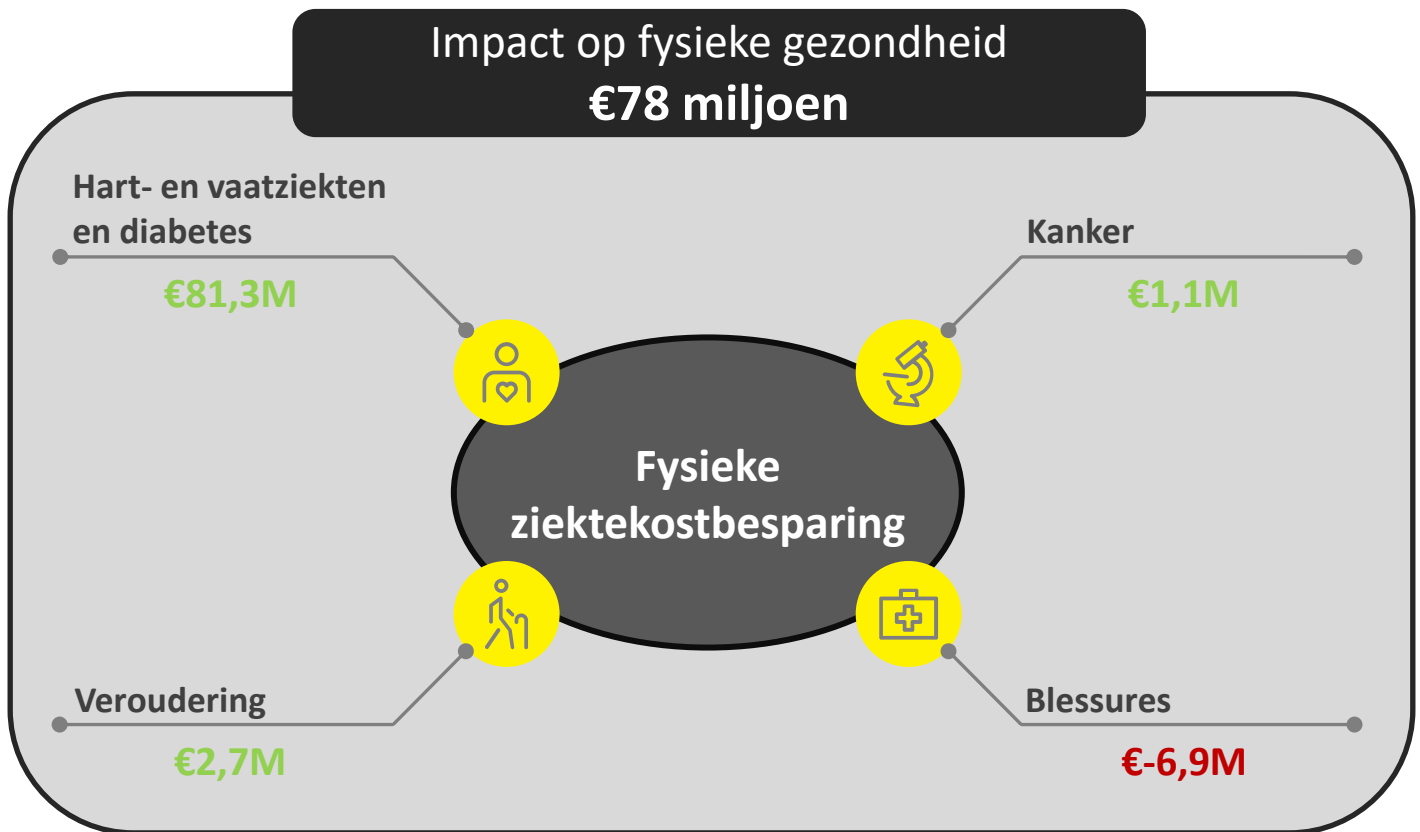

In dit segment wordt de impact van amateurvoetbal op de fysieke gezondheid onderzocht, waarbij de effecten worden gekwantificeerd. Deze activiteiten dragen bij tot preventie en reductie van het aantal chronische aandoeningen in Vlaanderen, met als gevolg een verlaging van de gezondheidskosten. Deze kosten van chronische aandoeningen worden in België geschat op minstens 21,4 miljard euro (Figuur 22). Vertaald naar Vlaanderen wijst het erop dat deze economische lasten jaarlijks ongeveer 11,8 miljard euro bedragen voor de Vlaamse overheid.

De kwantificatie van de fysieke ziektekostbesparing door amateurvoetbal in Vlaanderen wordt in deze studie onderverdeeld in vier delen: de vermeden gezondheidskosten voor hart-, vaatziekten en diabetes, kanker, veroudering en de extra kosten van blessures als gevolg van voetbalactiviteiten.

De berekeningen van deze studie zijn afgeleid uit een wetenschappelijke studie gevoerd door de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB), de Union of European Football Associations (UEFA) en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) (Bron: RBFA [38]). Deze studie, die de totale impact van het amateurvoetbal in België beoordeelt, is voor dit onderzoek aangepast aan de specifieke context van Vlaanderen voor 2024, gebaseerd op 297.278 actieve leden van Voetbal Vlaanderen.

Uit deze berekeningen blijkt dat door de aanwezigheid van 285 duizend actieve amateurvoetballers in Vlaanderen, de overheid jaarlijks een besparing op zorgkosten realiseert van 81,3 miljoen euro voor hart- en vaatziekten en diabetes, 1,1 miljoen euro voor bepaalde vormen van kanker, en 2,7 miljoen euro voor implicaties door veroudering. De extra gezondheidskost van voetbal in Vlaanderen, bedraagt jaarlijks zo'n 6,9 miljoen euro als gevolg van blessures. Dit resulteert jaarlijks in een totale fysieke ziektekostbesparing van ongeveer 78 miljoen euro.

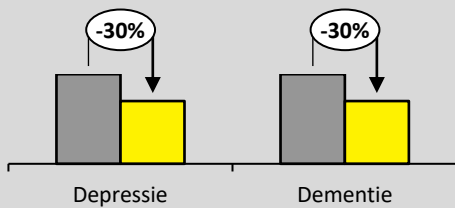
Bron: Deloitte analyse

Impact van Voetbal op mentaal welzijn

Naast gunstige effecten op de fysieke gezondheid, bevordert voetbal ook het mentaal welzijn. Diverse wetenschappelijke publicaties bevestigen dat het naleven van de minimale fysieke activiteit, zoals vastgesteld door de WHO, de kans op het ontwikkelen van mentale aandoeningen zoals depressie en dementie met wel 30% kan verminderen (zie Figuur 26).

Figuur 26: Reductie risico op mentale aandoeningen door een minimum aan fysieke activiteit

Legende: ■ Sedentair ■ WHO minimum

Bron: Ecorys [39], N. F. Sanchez [40], Gallegos et al. [41], en Deloitte analyse

Voetbal, als teamsport, draagt ook bij tot een verhoogd zelfvertrouwen, gevoel van eigenwaarde en een positiever lichaamsbeeld op mentaal niveau. Gevoelens van vreugde, plezier, respect en acceptatie door het sporten in groepsverband dragen dan weer bij aan het mentale welzijn, vooral bij de meest kwetsbare groepen in de samenleving (Bron: Alles over sport [42]).

Voordelen van voetbal op mentaal welzijn

Preventie en vermindering van depressie en angststoornissen

Verlaagd risico op dementie, ziekte van Parkinson en cognitieve achteruitgang

Verbeterd zelfbeeld, lichaamsbeeld en slaapkwaliteit

Verhoogde weerstand tegen psychosociale stressfactoren

Verhoogde gezondheids-gerelateerde kwaliteit van leven en levensvreugde

Bron: Alles over sport [42], Sports Club for Health [43], Z. Pedisic [44] en Deloitte analyse

Uit voorgaande cijfers is duidelijk dat voetbal bijdraagt aan een langer leven en een verhoogde mentale veerkracht. Echter, de financiële impact kwantificeren van amateurvoetbal op mentaal welzijn blijft een uitdaging. Deze studie probeert een economische schatting te maken van de impact van amateurvoetbal in Vlaanderen op het gebied van mentale gezondheid, waarbij het wordt onderverdeeld in twee categorieën.

In de eerste categorie worden de geschatte kosten opgenomen die de overheid bespaart op mentale aandoeningen waar voetbal een positief effect op heeft, zoals depressie, angststoornissen en dementie. Uit de analyse blijkt dat de aanwezigheid van amateurvoetbal in Vlaanderen de overheid jaarlijks een ziektekostbesparing oplevert van 15,7 miljoen euro voor deze chronische mentale aandoeningen. De kwantificatie van deze categorie is afgeleid van een gezamenlijke studie van de RBFA, UEFA en WHO (Bron: RBFA [38]).

De tweede categorie omvat het subjectief welzijn van Vlaamse voetballers, zoals verbeteringen in zelfbeeld, lichaamsbeeld en slaapkwaliteit, evenals een verhoogde weerstand tegen psychosociale stressfactoren en een verbeterde gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven en levensvreugde. De berekeningen van deze categorie zijn gebaseerd op een studie uitgevoerd door het departement voor cultuur, media en sport in het Verenigd Koninkrijk, in samenwerking met de Londen School of Economics (Bron: Fujiwara et al. [51]). In deze studie wordt de relatie tussen zelf gerapporteerde levensvreugde en het structureel deelnemen aan sport gekwantificeerd via een regressiemodel. Wanneer deze bevindingen worden aangepast aan de specifieke context van Vlaanderen in 2024, tonen de berekeningen dat het deelnemen aan sport (e.g. voetbal) het subjectief welzijn verhoogt met 1.482 euro per jaar per persoon. Voor de 297.278 actieve leden van Voetbal Vlaanderen resulteert dit in een impact van ongeveer 440,6 miljoen euro op het subjectief welzijn. Wanneer dit wordt opgeteld met de ziektekostbesparing van 15,7 miljoen euro, **genereert het bestaan van voetbal in Vlaanderen jaarlijks een totale impact op het mentaal welzijn van ongeveer 456 miljoen euro.**

Impact op mentaal welzijn €456 miljoen

€15,7 miljoen
Mentale ziektekostbesparing

€440,6 miljoen
Subjectief welzijn

Bron: Deloitte analyse

Impact van Voetbal op sociaal welzijn, integratie en inclusie

Het beoefenen van voetbal heeft een aanzienlijke positieve impact op het sociaal welzijn en draagt bij aan de versterking van het sociaal kapitaal binnen verschillende leeftijdsgroepen. Onderzoek wijst zelfs uit dat regelmatige sportdeelname gunstige effecten heeft op de schoolprestaties van kinderen en jongeren (Bron: Sports Club for Health [43]). Bovendien vermindert voetbal de kans op betrokkenheid bij criminaliteit, sociale isolatie, eenzaamheid en bevordert het de ontwikkeling van sterke sociale banden (Bron: RBFA [38]).

Belangrijke aspecten zoals teamgeest, plezier, wederzijds respect en sociale interactie staan centraal in de wereld van voetbal, zowel voor spelers als supporters. Deze essentiële elementen dragen bij aan een verbeterd zelfbeeld, gevoel van verbondenheid en sociale acceptatie, wat positieve effecten heeft op zowel mentaal als sociaal welzijn.

Veel voetbalclubs gaan verder dan alleen het spelen van wedstrijden en stimuleren hun leden om deel te nemen aan diverse activiteiten, zoals het organiseren van evenementen, het vervullen van leiderschapsrollen binnen de club en het verrichten van vrijwilligerswerk buiten het voetbalveld. Deze initiatieven dragen niet alleen bij aan een hechtere gemeenschap binnen de club, maar hebben ook een bredere impact op individuen en de samenleving als geheel.

Bovendien streven voetbalclubs ernaar om de participatie van diverse doelgroepen, waaronder jongeren, ouderen, G-sporters, kansengroepen en mensen met een migratieachtergrond, te bevorderen. Om integratie en inclusie nog meer te bevorderen worden in veel clubs de financiële drempels verlaagd, door bijvoorbeeld een korting van de lidmaatschapskosten aan te bieden voor gezinnen met beperkte financiële middelen.

Voordelen van voetbal op sociaal welzijn, integratie en inclusie

Verhoogde sociale interactie van kinderen en jongeren

Verhoogd gevoel van samenhang en inclusie

Laagdrempelige integratie voor mensen met een andere etniciteit, religie of taal

Verbeterde sociale relaties

Verhoogde schoolresultaten van kinderen

Verhoogde sociale interactie van ouderen

Verlaagd risico op misdrijven bij kinderen en jeugd

Verlaagd risico op isolatie, vervreemding en eenzaamheid

Bron: Alles over sport [42], Sports Club for Health [43], Z. Pedisic [44] en Deloitte analyse

Deze studie tracht een economische schatting te maken op sociaal welzijn, integratie en inclusie via de impact van opleidingen en sociale projecten, alsook de reductie van criminaliteit door het bestaan van amateurvoetbal in Vlaanderen.

De kwantificatie van de impact van voetbal op sociaal welzijn, integratie en inclusie in deze studie is gebaseerd op een gezamenlijke studie van de RBFA, UEFA en WHO (Bron: RBFA [38]). De analyses voor deze studie, zijn aangepast aan de specifieke context van Vlaanderen in 2024, gebaseerd op 297.278 actieve leden van Voetbal Vlaanderen.

De analyse onthult dat amateurvoetbal in Vlaanderen jaarlijks een totale impact heeft op sociaal welzijn, integratie en inclusie van ongeveer 105 miljoen euro. Doordat de criminaliteitscijfers lager liggen dankzij amateurvoetbal, bespaart de samenleving kosten per persoon die niet in criminaliteit belandt, voor Vlaanderen bedraagt dit 0,8 miljoen euro jaarlijks. Bovendien zorgen de opleidingen en sociale projecten van het amateurvoetbal voor verhoogde schoolresultaten van kinderen, meer kinderen die naar school gaan en uiteindelijk meer mensen die aan het werk gaan. Deze extra tewerkstelling zorgt voor een toename van het bruto binnenlands product (BBP), voor Vlaanderen resulteert dit in 104,4 miljoen euro jaarlijks.

Impact op sociaal welzijn, integratie en inclusie €105 miljoen

€104,4 miljoen

Opleidingen en sociale projecten

€0,8 miljoen

Reductie criminaliteit

Bron: Deloitte analyse

5. Impact van amateurvoetbal op de Vlaamse economie

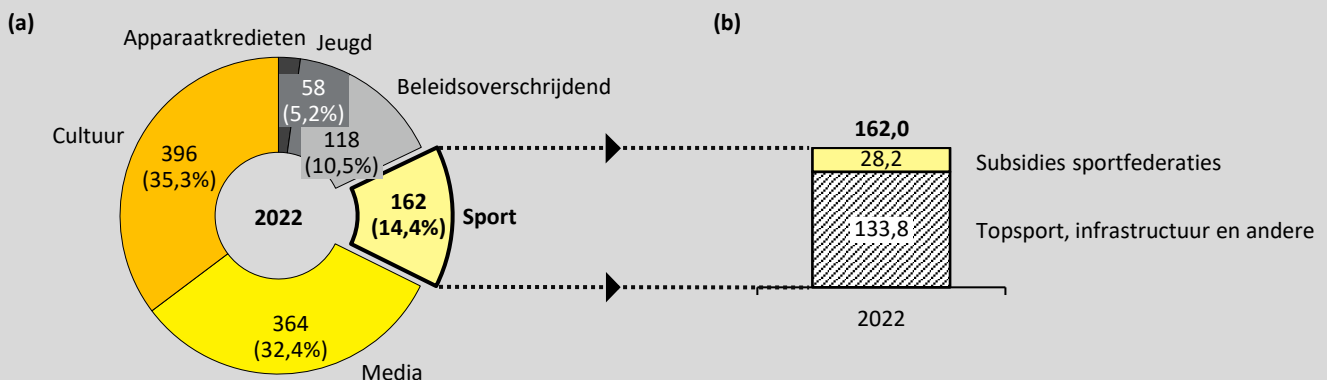
In dit hoofdstuk tracht men de economische impact van amateurvoetbal in Vlaanderen te kwantificeren. Eerst wordt het economisch kader en de financiële hervormingen van voetbal in Vlaanderen geschetst. Vervolgens wordt er ingezoomd op de kosten en inkomsten van sportclubs. Tot slot wordt een economische impactanalyse uitgevoerd waarbij de economische output van Vlaamse amateurclubs wordt gekwantificeerd.

Het economisch kader van voetbal in Vlaanderen

Sport valt onder de regionale bevoegdheid en wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid. De begrotingsopmaak voor het jaar 2022 bedroeg circa 54,65 miljard euro. Het geraamde budget voor de overkoepelende beleidsdomeinen cultuur, jeugd, sport en media (CJSM) bedroeg circa 1,1 miljard euro voor 2022 (Bron: Vlaamse Overheid [45]). Figuur 27 toont aan dat in 2022, 162 miljoen euro (i.e. 14,4%) van het overkoepelende beleidsdomein CJSM naar Sport ging (Bron: Begroting Digitaal [46]).

In 2022 verdeelde Sport Vlaanderen, de sportadministratie van de Vlaamse overheid, circa 28,2 miljoen euro aan subsidies rechtstreeks aan de 52 gesubsidieerde sportfederaties in Vlaanderen, waaronder Voetbal Vlaanderen. Andere uitgaven, circa 133,8 miljoen euro in 2022, omvatten de werkingskosten en financiële ondersteuning van de strategische doelstellingen van Sport Vlaanderen, naast uitgaven aan infrastructuur en topsport (Bron: Sport Vlaanderen [54]).

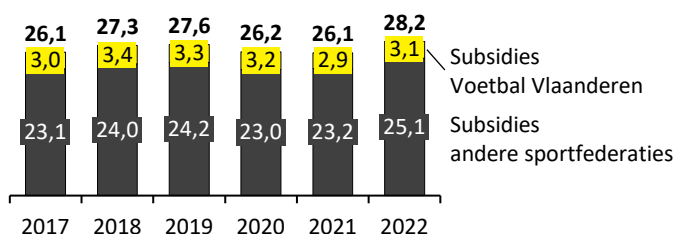
Figuur 27: Begroting voor beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) (a) en verdeling begroting Sport Vlaanderen (b) in miljoen euro in 2022

Bron: Begroting digitaal - opmaak 2022, Sport Vlaanderen en Deloitte analyse

Figuur 28 toont dat Voetbal Vlaanderen, als grootste sportfederatie van Vlaanderen, circa 3,1 miljoen euro ontving van Sport Vlaanderen in 2022, een stijging van 61.317 euro t.o.v. 2017, een daling echter van 249.795 euro en 193.875 euro t.o.v. 2018 en 2019. In parallel steeg het aantal actieve sporters van Voetbal Vlaanderen aanzienlijk gedurende deze periode, van 263.355 sporters in 2017 tot 290.596 in 2022. Figuur 29 illustreert dat sinds 2017 het reëel aantal subsidies per unieke sporter van Voetbal Vlaanderen (gecorrigeerd met inflatie) met 15% is gedaald tot 9,8 euro in 2022. Deze negatieve trend staat haaks op de push naar meer professionalisme, de verhoogde administratieve last in amateurclubs en de nood aan uitbreiding om meer kinderen toe te laten, waarmee telkens een hogere kost gepaard gaat.

Figuur 28: Evolutie subsidieverstrekking Sport Vlaanderen in miljoen euro over periode 2017-2022

Bron: Inflation.EU, Sport Vlaanderen, Voetbal Vlaanderen en Deloitte analyse

Figuur 29: Evolutie subsidies per unieke sporter van Voetbal Vlaanderen in euro, gecorrigeerd met inflatie t.o.v. 2017

Impact van financiële hervormingen op amateurvoetbal

Het sociaalrechtelijk kader voor amateurvoetballers was zeer onduidelijk. Vooral op de vraag of RSZ dient betaald te worden op vergoedingen zoals winstpremies die in het amateurvoetbal betaald worden, was er geen duidelijk antwoord. Dit leidde tot heel wat rechtsonzekerheid. Amateurvoetbal heeft daarnaast een reputatie dat er zwart geld rond circuleert. Exacte cijfers zijn niet beschikbaar, maar uit een studie van de KU Leuven door hoogleraar Jeroen Scheepers zou dit gaan over 1 op de 3 clubs (Bron: Thibaut et al. [47]). Om clubs en spelers toe te laten de regels te volgen, dienen deze duidelijk te zijn. Met een nieuwe invulling en verduidelijking van de regels wil Voetbal Vlaanderen in overleg met de Vlaamse overheid, de clubs alle instrumenten in handen geven om hun clubs correct te managen. Op die manier wordt er ook voor gezorgd dat de concurrentie tussen clubs eerlijk verloopt. Amateurclubs kunnen per seizoen tot een bedrag van 4.500 euro aan spelers als puntenpremies uitbetalen zonder hierop sociale zekerheidsbijdragen te betalen. Het bedrag van 4.500 euro beantwoordt aan de totale onkosten die een amateurspeler op jaarbasis heeft om zijn favoriete sport te kunnen uitoefenen. Dit type overeenkomst houdt in dat spelers alleen worden betaald in geval van winst of gelijkspel, waarbij het maximumbedrag per behaald punt niet meer dan 100 euro mag zijn. Indien clubs over voldoende financiële middelen beschikken, mogen ze spelers uiteraard meer betalen. In dit geval dienen ze wel sociale zekerheidsbijdragen te betalen en een verplichte arbeidsongevallenverzekering af te sluiten (Bron: Vlaams Parlement [48]). Naast de RSZ-regels werd bepaald dat clubs digitaal dienen te betalen, vanop hun eigen rekeningnummer, zo vermijdt men dat derden spelers betalen vanuit hun eigen bedrijfsrekening. Daarnaast dienen overeenkomsten met spelers geregistreerd te worden bij Voetbal Vlaanderen en zijn clubs verplicht om elk jaar een budgetoefening te maken. Dit budget en de desbetreffende overeenkomsten moeten de voetbalclubs digitaal indienen via een centraal platform (Bron: De Tijd [49]). De financiële hervormingen zijn opgenomen in het bondsreglement en zijn in werking getreden vanaf het seizoen 2023-2024. Clubs hebben tot 28 februari 2024 de tijd om hun financieel beheer aan te passen aan de nieuwe budgettaire regels voor het amateurvoetbal in Vlaanderen (Bron: Voetbal Vlaanderen [50]).

Vanuit voetbalclubs komt kritiek op het feit dat als er sprake is van een arbeidsrelatie – vanaf 4.500 euro – er een arbeidsongevallenverzekering betaald moet worden en spelers dienen blijven betaald te worden in het geval van een blessure. Dit zijn extra kosten voor clubs (Bron: De Tijd [49]). Veel van de voetbalclubs zijn voorstander van deze financiële hervormingen vooral om oneerlijke concurrentie uit de weg te ruimen en financiële transparantie tussen clubs te verhogen, echter zorgt de nieuwe wetgeving voor heel wat meer administratie (Bron: ING [14]). Om dit te verhelpen biedt Voetbal Vlaanderen samen met de KBVB verschillende opleidingen aan clubbestuurders rond administratie, financiën en clubmanagement (Bron: Voetbal Vlaanderen [12]).

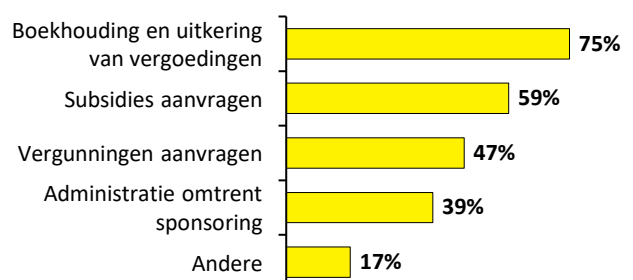
DE 8 PUNTEN VAN DE FINANCIËLE HERVORMINGEN

1. Clubs worden gestimuleerd om premies van maximaal 100 euro per punt te betalen, met een limiet per seizoen van 4.500 euro, vrijgesteld van RSZ
2. 4.500 euro is niet het nettobedrag; bedrijfsvoorheffing blijft van toepassing (16,5% tot 22 jaar, 33% vanaf 23 jaar)
3. Andere vergoedingsvormen mogelijk als spelers '(deeltijds) betaalde sportbeoefenaar' zijn en fiscale en sociaalrechtelijke regels worden gevolgd
4. Spelers met recht op premie moeten schriftelijke overeenkomst afsluiten, registreren op centraal platform en hebben de mogelijkheid de door de federatie aangeleverde modelcontracten te gebruiken
5. Betalingen gekoppeld aan deze contracten mogen alleen digitaal via clubrekening plaatsvinden
6. Jaarlijkse budgetten moeten door clubs opgeladen worden op centraal platform met ondersteunende template
7. Jaarlijkse verklaring op eer van clubs bevestigt naleving van bepalingen in het Bondsreglement
8. Team van specialisten van Voetbal Vlaanderen en KBVB zal amateurclubs volledig ondersteunen bij deze overgang

Uit een bevraging van Voetbal Vlaanderen onder 310 gerechtigde correspondenten van amateurclubs blijkt dat 93% aangeeft behoefte te hebben aan extra ondersteuning bij administratief werk (Bron: Voetbal Vlaanderen [6]).

Binnen het kader van deze studie zijn 346 amateurvoetbalclubs in februari 2024 ondervraagd over de administratieve lasten waarmee ze worden geconfronteerd. Uit de resultaten blijkt dat 85% van de clubs meldt dat hun administratieve lasten aanzienlijk zijn toegenomen in de afgelopen jaren, waarbij ongeveer 61% aangeeft dat de lasten zelfs te groot zijn geworden voor de club. De enquête toont ook aan dat taken zoals boekhouding, het uitkeren van vergoedingen en het aanvragen van subsidies het meest zijn toegenomen (zie Figuur 30) (Bron: Club survey in het kader van dit onderzoek [15]).

Figuur 30: Meest toegenomen administratieve lasten voor clubs in procentpunten in 2024

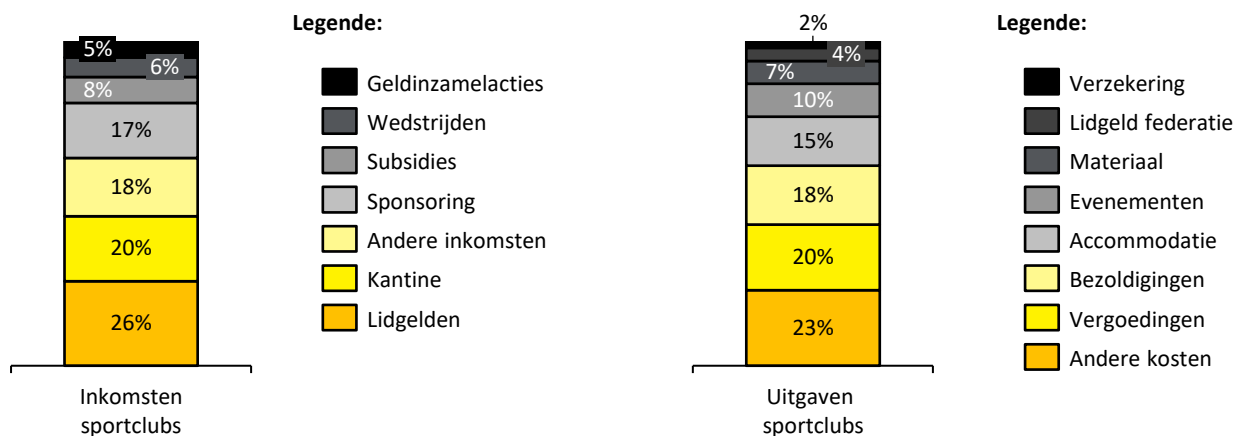
Bron: Club survey in het kader van dit onderzoek, 2024

Overzicht van kosten en inkomsten bij sportclubs

Figuur 31 toont een overzicht van de gemiddelde inkomsten -en uitgavenverdeling bij sportclubs in Vlaanderen. Deze data komt uit een bevraging in 2021 bij verschillende sportclubs in Vlaanderen in opdracht van Sport Vlaanderen. Uit figuur 31 blijkt dat lidgeld met 26% de voornaamste bron van inkomsten is bij sportclubs. In combinatie met inkomsten uit de kantine, 'andere inkomsten' en sponsoring vertegenwoordigen ze 80% van de financiering van de club. Andere inkomsten bedragen activiteiten zoals het organiseren van kampen, het geven van opleidingen, het verkopen van kleding en andere goederen. Subsidies bedragen ongeveer 8% van de inkomsten voor sportclubs, zowel via sportfederaties als via de lokale overheid. Resterende inkomsten zijn via wedstrijden en geldinzamelacties zoals bijvoorbeeld via de verkoop van kalenders en het houden van een spaghettiavond.

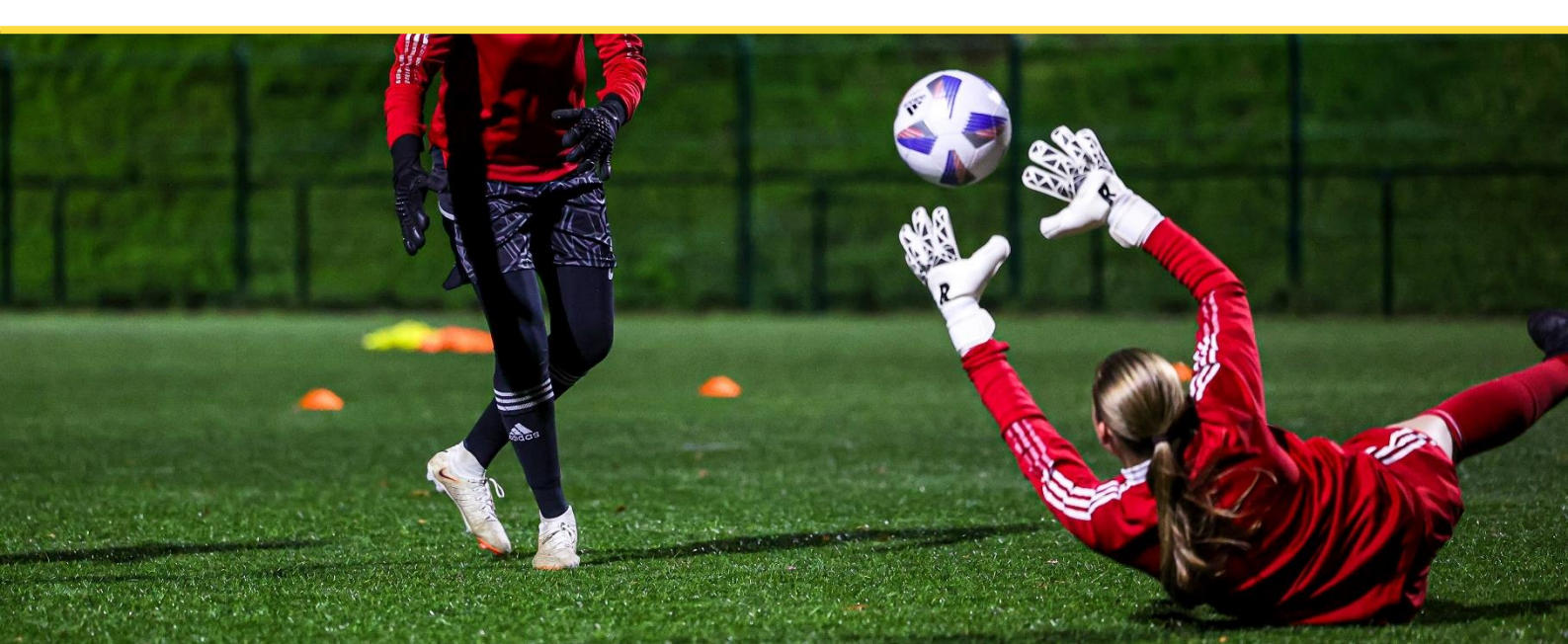
Vanwege de overvloed aan beschikbare data van grote clubs in het onderzoek, uitgevoerd in opdracht van Sport Vlaanderen, bestaat de mogelijkheid dat het aandeel van inkomsten afkomstig van lidmaatschapsgelden wordt onderschat en het aandeel afkomstig uit sponsoring en wedstrijdopbrengsten wordt overschat.

Figuur 31: Overzicht van verdeling inkomsten en uitgaven in procentpunten bij sportclubs in 2021

Bron: Data request in het kader van een studie voor Sport Vlaanderen bij verschillende sportclubs in 2021, Deloitte analyse

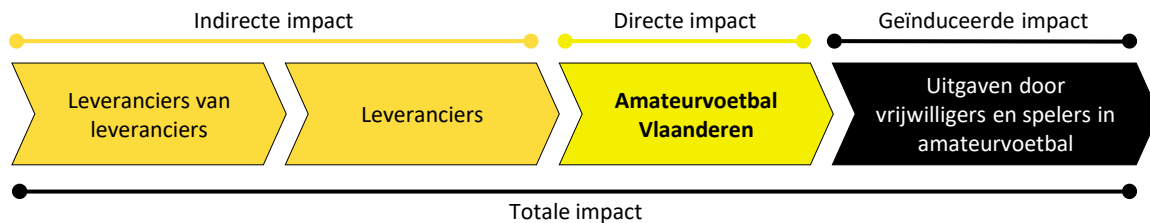
Uit figuur 31 blijkt dat de grootste kosten voor sportclubs vergoedingen (20%) en bezoldigingen (18%) zijn. Andere kosten houdt de aankoop in van verbruiksgoederen, flyers, kledij, administratieve diensten, software etc. Accommodatie en sportmateriaal bedragen samen 22% van de kosten (Bron: ING [14]).

Economische impact analyse

De totale economische output van het Vlaamse amateurvoetbal is het bedrag dat jaarlijks in de Vlaamse economie wordt gespendeerd door het bestaan van amateurvoetbal in Vlaanderen. De economische output werd bepaald met behulp van een input-output analyse, een methode om inzicht te krijgen in de manier waarop veranderingen in productie en consumptie van goederen en diensten in één sector van de economie effect hebben op andere sectoren. Deze analyse kan gebruikt worden om de economische output te berekenen van een sector. Op basis van deze methodologie, beschreven in appendix, wordt de totale economische output van het Vlaams amateurvoetbal geschat op 760 miljoen euro.

Figuur 32: Overzicht van de indirecte, directe en geïnduceerde impact in de waardeketen van amateurvoetbal

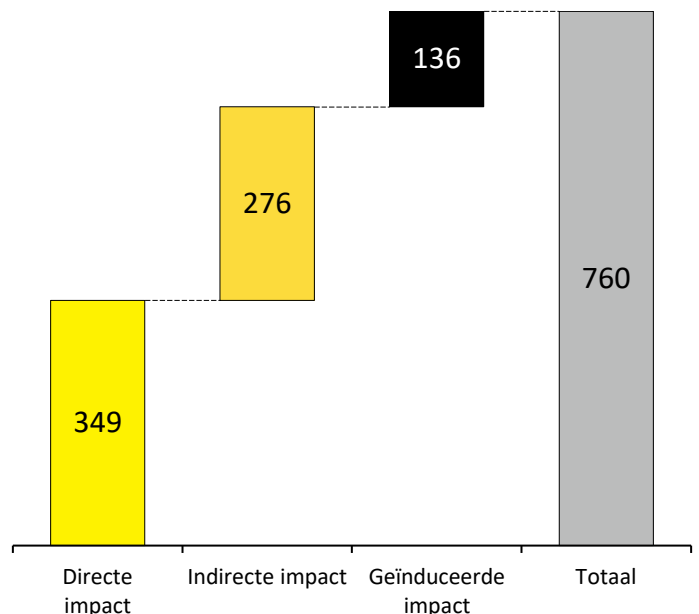

Bron: Deloitte analyse

De totale economische output van amateurvoetbal, kan verdeeld worden over directe, indirecte en geïnduceerde impact. Figuur 32 is een visuele verduidelijking van hoe de directe, indirecte en geïnduceerde impact zich van elkaar verhouden in de waardeketen van amateurvoetbal. De indirecte impact van amateurvoetbal staat voor geld dat gespendeerd wordt in de Vlaamse economie door partners en leveranciers in het begin van de waardeketen. Dit zijn leveranciers van amateurclubs, zoals de aankoop van sportmateriaal of de bestelling van drank en voeding voor de kantine. De directe impact van amateurvoetbal is geld dat gespendeerd wordt door het bestaan van amateurclubs zoals lidgeld, subsidies, sponsoring, reclame, loonkosten, verzekeringen, sportevenementen, etc. Tenslotte staat de geïnduceerde impact van amateurvoetbal voor geld dat gespendeerd wordt door de toename in koopkracht door spelers en vrijwilligers. Voorbeeld de aankoop van sportkledij door leden, het inhuren van een fysiotherapeut door spelers, etc. Door deze verschillende niveaus van impact te begrijpen, kan de totale economische impact van amateurvoetbal bepaald worden.

De inkomsten die onrechtstreeks door amateurvoetbal in de Vlaamse economie worden gegenereerd bedraagt 412 miljoen euro. Van dit bedrag bedraagt de indirecte impact 276 miljoen euro. Dit is geld dat gegenereerd wordt door bijvoorbeeld de bestelling van eten en drank voor de kantine bij leveranciers, logistieke organisatie van evenementen, de aankoop van een grasveld voor de club, etc. Het resterende bedrag bedraagt de geïnduceerde impact met 136 miljoen euro. Dit is geld gespendeerd door de toenemende koopkracht van vrijwilligers, spelers, trainers, etc.

Figuur 33: Opbouw van economische output voor amateurvoetbal in Vlaanderen in miljoen euro

Bron: Deloitte analyse

“De totale economische impact van amateurvoetbal in Vlaanderen wordt geschat op 760 miljoen euro”

De grafiek uit Figuur 33, toont het relatief belang van de directe impact op de totale economische output (46%). Deze directe impact meet de inkomsten die gegenereerd worden door Vlaamse amateurclubs, waarbij de directe output 349 miljoen euro bedraagt. Deze inkomsten genereren op hun beurt indirecte en geïnduceerde inkomens door de uitgaven van de rest van het toeleveringsketen en werknemers/spelers die terug terugvloeiën in de economie.

6. Conclusie

Op basis van deze socio-economische impactstudie van Voetbal Vlaanderen, kan geconcludeerd worden dat amateurvoetbal een belangrijk instrument is ter bevordering van de fysieke gezondheid en sociale cohesie in Vlaanderen, daarbovenop zorgt het ook voor een significante financiële impact.

In deze studie wordt aangetoond dat het beoefenen van voetbal een positieve impact heeft op chronische aandoeningen, wat resulteert in besparingen op zorgkosten voor aandoeningen zoals hart- en vaatziekten, diabetes, kanker, veroudering, depressie, angststoornissen en dementie. Bovendien draagt amateurvoetbal bij aan een verhoogd gevoel van levensvreugde en voegt het een sociale en maatschappelijke dimensie toe door middel van opleidingen, sociale projecten, G-voetbal, laagdrempelige integratie, wandelvoetbal, en inclusie ongeacht de achtergrond. Kortom, voetbal fungeert als een bindmiddel dat mensen verenigt en positieve effecten heeft op zowel het fysieke, mentale als sociale welzijn.

Het analyseren en kwantificeren van deze positieve impact van amateurvoetbal in Vlaanderen resulteert in een gecumuleerde impact van 1,4 miljard euro per jaar. Dit omvat de positieve impact van 78 miljoen euro op de fysieke gezondheid, 456 miljoen euro op mentaal welzijn, 105 miljoen euro op sociaal welzijn, integratie en inclusie en 760 miljoen euro economische output (directe, indirecte en geïnduceerde impact). Deze socio-economische impact omvat onder meer de verlaagde gezondheidskosten, de verlaging van het ziekteverzuim, maar ook het verhoogd gepercipieerd welzijn van de sporters en arbeidsproductiviteit.

Om deze positieve impact te kunnen blijven realiseren, is het versterken van de voetbalsector van essentieel belang, aangezien veel amateurclubs worden geconfronteerd met diverse uitdagingen die hun vermogen om succesvol te blijven belemmeren. Vlaamse amateurclubs staan voor uitdagingen zoals een gebrek aan vrijwilligers, een toenemende administratieve last, verouderde infrastructuur en beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Belangrijke stakeholders in dit verhaal zijn de lokale, regionale en federale overheid, die elk op hun manier kunnen bijdragen aan het positieve verhaal van amateurvoetbal in Vlaanderen.

7. Aanbevelingen

LOKAAL NIVEAU

Stimuleer investeringen in sportinfrastructuur

Veel jeugd- en volwassen spelers sporten in verouderde accommodaties. De kwaliteit van de terreinen, kleedkamers en kantines is bij veel clubs ondermaats. Lokale overheden moeten samenwerken met hun clubs om sportaccommodaties te verbeteren en ondersteuning te bieden voor de ecologische transitie

REGIONAAL NIVEAU

Garandeer meer ruimte en middelen voor onze clubs om uit te breiden

70% van de clubs heeft nood aan uitbreiding om meer kinderen toe te laten en 35% heeft wachtlijsten voor nieuwe leden door te weinig ruimte (aantal velden en kleedkamers) en een tekort aan vrijwilligers

Bied administratieve ondersteuning voor amateurclubs

6 op de 10 clubs geeft aan dat hun administratieve lasten te groot zijn geworden, er moet een budget worden toegewezen voor een ondersteuner die clubs helpt bij administratieve en organisatorische zaken

FEDERAAL NIVEAU

Vereenvoudig statuut voor trainers, jeugdcoördinatoren en clubvrijwilligers

91% van de clubs heeft nood aan nieuwe vrijwilligers, waarbij er een vraag is naar een vereenvoudigd statuut voor trainers, jeugdcoördinatoren en clubvrijwilligers

FEDERAAL EN REGIONAAL NIVEAU

Meer steun voor projecten die maatschappelijk relevant zijn

De uitdagingen in het voetbal weerspiegelen bredere maatschappelijke kwesties zoals racisme, discriminatie, wangedrag en agressie in de samenleving. Ondanks actief beleid en ondersteuning voor clubs, blijven de uitdagingen groeien. Er is een gebrek aan voldoende middelen voor effectieve interventie op het gebied van inclusie, gelijke kansen, integratie en welzijn

9. Appendix

Economische impact analyse

Methodologie

De economische impact wordt berekend aan de hand van het macro-economische input-output model van Leontief. In dit model wordt beschreven in welke mate bepaalde sectoren met elkaar verbonden zijn waarbij de output van één sector de input van een andere sector wordt verondersteld. Zoals voorgesteld in Figuur 33, wordt dit model gebruikt om de directe, indirecte en geïnduceerde impact van amateurvoetbalclubs te berekenen om de uiteindelijke economische output te bepalen.

Directe impact

Omvat de hoeveelheid geld dat gespendeerd wordt door de aanwezigheid van amateurclubs in Vlaanderen (bijvoorbeeld lidgeld, sponsoring, etc.)

Indirecte impact

Omvat de hoeveelheid geld dat gespendeerd wordt in andere sectoren als gevolg van veranderingen in vraag binnen amateurclubs (bijvoorbeeld door verkoop van kledij, sportmateriaal, toenemende vraag naar horecadiensten rondom voetbalclubs)

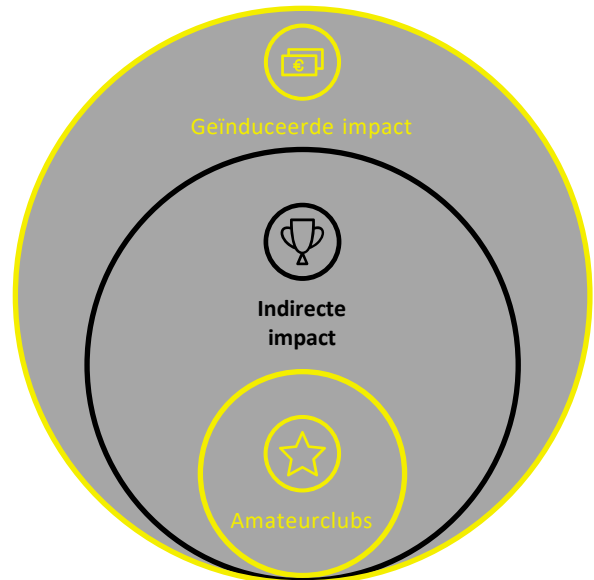
Geïnduceerde impact

Omvat de hoeveelheid geld dat gespendeerd wordt in de bredere economie als gevolg van een stijging in het besteedbaar inkomen van huishoudens als gevolg van activiteiten in het amateurvoetbal in Vlaanderen.

Praktisch wordt de directe, indirecte en geïnduceerde impact berekend aan de hand van twee multipliers die bepaald zijn door het federaal planbureau: de input-output multiplier en de NAM-multiplier (National Accounting Matrix). Terwijl het input-out model kijkt naar de impact van bedrijven en hun toeleveringsketen binnen de economie (indirecte impact), gaat de National Accounting Matrix een stap verder door alle economische handelingen voor een bepaalde periode mee te nemen. Het schat het huishoudelijk inkomen en het effect daarvan bovenop de oorspronkelijke impact op de toeleveringsketen (indirecte impact). Deze methode heeft enkele beperkingen. Zo worden de multipliers gelinkt aan een NACE-code. In deze oefening werd gebruik gemaakt van NACE-code 93 aangezien deze het meest aanleunt bij amateurvoetbal, echter omvat deze code ook andere professionele sportactiviteiten zoals de fitnessindustrie. Deze multiplier wordt gebruikt als een proxy omdat er geen specifieke multiplier is voor de subsector amateurvoetbal.

De directe, indirecte en geïnduceerde impact wordt berekend voor de economische output van amateurvoetbal in Vlaanderen. Dit zijn alle inkomsten die gegenereerd worden in de volledige waardeketen van de sector.

Figuur 33: Financiële balans van amateurclubs

Bron: Deloitte analyse

Directe impact

Om de directe economische output te berekenen werd als proxy het gemiddeld lidgeld gebruikt die spelers in België dienen te betalen aan de club. Op basis van het totaal aantal leden binnen amateurvoetbal in Vlaanderen en de inkomsten verdeling van amateurclubs zoals beschreven in hoofdstuk 6 (Figuur 31), is de directe economische output van amateurvoetbal berekend.

Indirecte impact

Het Leontief input-output model kan het cumulatief effect van zowel directe als indirecte inkomsten berekenen. De relevante sector voor amateurvoetbal wordt vertegenwoordigd door de NACE-code 93. Het federaal planbureau levert de multiplier voor deze NACE-code, die 1,79 bedraagt. Dit betekent dat elke € 100 aan directe inkomsten gegenereerd in de sportindustrie overeenkomt met € 79 aan indirecte inkomsten in de economie.

Geïnduceerde impact

Het cumulatief effect van de directe, indirecte en geïnduceerde impact van amateurvoetbal op de economie kan bepaald worden aan de hand van de NAM multiplier (National accounting matrix), voor de sportindustrie in Vlaanderen bedraagt deze volgens het federaal planbureau 2,18. Concreet betekent dit dat elke € 100 gegenereerd aan output door Vlaamse amateurclubs overeenkomt met een totale generatie van € 218, als gevolg van directe (€ 100), indirecte (€ 79) en afgeleide output (€ 39).

Referenties

- [1] Statistiek Vlaanderen, “Ledencijfers-sportclubs”, link: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/sport/ledencijfers-sportclubs>.
- [2] Voetbal Vlaanderen, data aanvraag in het kader van deze studie, 2024.
- [3] Vlaamse Sportfederatie, “Clubscan”, 2023.
- [4] Voetbal Vlaanderen, “Structurele hervorming jeugd en amateurvoetbal”, 2022, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/nieuws/structurele-hervorming-jeugd-en-amateurvoetbal>.
- [5] Voetbal Vlaanderen, “Boest”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/club/clubondersteuning/ethisch-sociaal/inclusie/boest>.
- [6] Voetbal Vlaanderen, “Survey beleidsplan 2022-2023”, 2023.
- [7] Voetbal Vlaanderen, “Discriminatie”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/club/clubondersteuning/ethisch-sociaal/inclusie/discriminatie>.
- [8] Voetbal Vlaanderen, “Vluchtelingen en asielzoekers integreren via voetbal”, 2017.
- [9] Voetbal Vlaanderen, “Veldvoetbal-G-Voetbal”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/competitie/veldvoetbal/veldvoetbal-g-voetbal>.
- [10] Voetbal Vlaanderen, “Niemand buitenspel”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/club/clubondersteuning/doelgroepenbeleid/niemand-buitenspel>.
- [11] Voetbal Vlaanderen, “Veldvoetbal -55+”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/competitie/veldvoetbal/oldstars>.
- [12] Voetbal Vlaanderen, “Bestuurlijk”, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/club/clubondersteuning/bestuurlijk>.
- [13] Voetbal Vlaanderen, “Survey beleidsplan 2022-2023”, 2023.
- [14] ING, “ING-studie over amateurvoetbal: negen op de tien clubs bevestigen de impact van covid op hun financiën”, 2022, link: <https://newsroom.ing.be/ing-studie-over-amateurvoetbal-negen-op-de-tien-clubs-bevestigen-de-impact-van-covid-op-hun-financien#:~:text=%E2%80%8BDe%20kantine%20is%20de,financi%C3%ABle%20gezondheid%20van%20de%20clubs>.
- [15] Club survey in het kader van deze studie, 2024.
- [16] Vlaams Parlement, “Beleids- en begrotingstoelichting Sport 2024”, 2023.
- [17] Statistiek Vlaanderen, “Ledencijfers sportclubs”, 2023.
- [18] Vlaams Parlement, “Een kwart van de Vlamingen beweegt minder dan aanbevolen”, 2023, link: <https://www.vlaamsparlement.be/nl/actueel/nieuws-uit-het-vlaams-parlement/een-kwart-van-de-vlamingen-beweegt-minder-dan-aanbevolen>.
- [19] Vlaanderen.be, “Advies Vlaamse overheid over het voorontwerp van decreet veilig sportklimaat”, 2023.
- [20] Sport.Vlaanderen, “Subsidies bovenlokale sportinfrastructuur”, link: <https://www.sport.vlaanderen/wij-helpen-bij-sportinfrastructuur/subsidies-voor-sportinfrastructuur/subsidies-bovenlokale-sportinfrastructuur/>.
- [21] Voetbal Vlaanderen, “Actieplan buitenlandse overnames in amateurvoetbal”, 2023.
- [22] Beleidsnota 2019-2024, “Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding”, 2018.
- [23] Regeerakkoord België 30 september 2020, 2020.
- [24] Statistiek Vlaanderen, “Statuut chronische aandoening”, 2023, link: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/zorg/statuut-chronische-aandoening>.
- [25] Sciensano, “Chronische ziekte”, link: <https://www.sciensano.be/nl/gezondheidsonderwerpen/chronische-ziekte#:~:text=Chronische%20ziekten%20zijn%20langdurige%20ziekten,groot%20deel%20van%20de%20sterfgevallen>.
- [26] RIZIV, “Het statuut van persoon met een chronische aandoening verbetert de toegang tot de zorgen”, 2024, link: <https://www.riziv.fgov.be/nl/thema-s/verzorging-kosten-en-terugbetaling/financiële-toegankelijkheid/statuut-chronische-aandoening->.
- [27] FOD Sociale Zekerheid, “Uitgaven voor gezondheidszorg: nieuwe cijfers 2021”, 2023, link: <https://socialsecurity.belgium.be/nl/nieuws/uitgaven-voor-gezondheidszorg-nieuwe-cijfers-voor-2021-30-08-2023#:~:text=Uit%20de%20bepaalde%20analyse%20blijkt,groter%20dan%20in%20onze%20buurlanden>.
- [28] Onafhankelijke Ziekenfondsen, “Chronische ziektes in België – Prevalentie en kosten 2010-2018”, 2020, link: <https://www.mloz.be/nl/documentatie/chronische-ziektes-belgie-prevalentie-en-kosten-2010-2018>.
- [29] Europese Commissie, “Naar een betere preventie en behandeling van chronische ziekten”, 2016, link: https://ec.europa.eu/health/newsletter/169/focus_newsletter_nl.htm.

- [30] WHO, "Physical activity", 2020, link: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>.
- [31] Sport Industry Research Centre, "Social Return on Investment in Sport: A participation wide model for England", Sheffield Hallam University, 2016.
- [32] K. McPherson, "Estimating the impact of changes in risk factors", London: The Stationery Office, 2002.
- [33] C. D. Lee, "Physical activity and stroke risk: a meta-analysis", *Stroke*, vol. 34, nr. 10, 2003.
- [34] P. Huai, "Physical Activity and Risk of Hypertension. A meta-analysis of prospective cohort studies", *Hypertension - Journal of the American Heart Association*, 2013.
- [35] J. C. Brown, "Cancer, Physical Activity, and Exercise", *American Physiological Society*, vol. 2, nr. 4, pp. 2775-2809, 2012.
- [36] A. Mok, K.-T. Khaw, R. Luben, N. Wareham en S. Brage, "Physical activity trajectories and mortality: population based cohort study", *The BMJ*, nr. 23, 2019.
- [37] J. Pons-Villanueva, "Risk of injury according to participation in specific physical activities: a 6-year follow-up of 14356 participants of the SUN cohort", *International Journal of Epidemiology*, vol. 39, pp. 580-587, 2010.
- [38] Royal Belgian Football Association, "Amateur football provides Belgium over 2 billion euro annually", 2021, link: <https://www.rbfa.be/en/about-us/rbfa-knowledge-centre/studies/amateur-football-provides-belgium-over-2-billion-euro>.
- [39] Ecorys, "De sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen", 2017.
- [40] N. F. Sanchez, "Physical activity reduces risk for colon polyps in a multiethnic colorectal cancer screening population", *BMC Research Notes*, 2012.
- [41] Gallegos et al., "Physical Activity and Reduced Risk of Depression: Results of a Longitudinal Study of Mexican Adults", *Health Psychology*, vol. 32, nr. 6, pp. 609-615, 2013.
- [42] Alles over sport, "De effecten van sport en bewegen op mentale gezondheid", 2021, link: <https://www.allesoversport.nl/thema/gezonde-leefstijl/de-effecten-van-sport-en-bewegen-op-mentale-gezondheid/>
- [43] Sports Club for Health, "Updated guidelines for health enhancing sports activities in a club setting", Finnish Olympic Committee, 2017.
- [44] Z. Pedisic, "Physical activity and health related quality of life", University of Zagreb, 2011.
- [45] Vlaamse Overheid, "Uitgaven Begrotingsopmaak 2024", 2023, link: <https://fin.vlaanderen.be/begroting/in-cijfers/uitgaven/>.
- [46] Begroting digitaal, "Commissie voor cultuur, jeugd, sport en media", 2023, link: <https://begrotingdigitaal.fenb.be/Klikmodel/Commissie/CommissieDetail/17?jaarron=0&begrotingsronde=2022-03-08-16>.
- [47] Thibaut et al., "Geld op en rond het veld: Financiële stromen in het provinciale voetbal", KU Leuven, 2016.
- [48] Vlaams Parlement, "Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media", 2023.
- [49] De Tijd, "De moeizame strijd tegen de excessen in het amateurvoetbal", 2023, link: <https://www.tijd.be/dossiers/de-verdieping/de-moeizame-strijd-tegen-de-excessen-in-het-amateurvoetbal/10470967.html>.
- [50] Voetbal Vlaanderen, "Nieuw financieel kader voor het amateurvoetbal vanaf seizoen '23-'24", 2023, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/nieuws/nieuw-financieel-kader-voor-het-amateurvoetbal-vanaf-seizoen-23-24>.
- [51] Fujiwara et al., "Quantifying and valuing the wellbeing impact of culture and sport", 2014.
- [52] Voetbal Vlaanderen, "Futbalista", 2023, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/futbalista>.
- [53] Voetbal Vlaanderen, "#doedegijdatthuisook?", 2023, link: <https://www.voetbalvlaanderen.be/projecten/doedegijdatthuisook>.
- [54] Sport Vlaanderen, "Cijferboek jaarverslag Sport Vlaanderen", 2023, link: <https://www.sport.vlaanderen/kennisplatform/themas/thema-sportbeleid/db-cijferboek-sport-vlaanderen/>.
- [55] Voetbal Vlaanderen, "Historiek jeugdsubsidies Jeugdsportfonds", data aanvraag in het kader van deze studie, 2024.
- [56] Sport Vlaanderen, "Sportspurt Vlaanderen", link: <https://www.sport.vlaanderen/wij-helpen-bij-sportinfrastructuur/sportspurt-vlaanderen/>.
- [57] Vlaamse Sportfederatie, "Regeling verenigingswerk", link: <https://vlaamsesportfederatie.be/kennisbank/regeling-verenigingswerk>.
- [58] Belfius, "De verplichte arbeidsongevallen-verzekering voor verenigingswerkers", 2023, link: <https://www.belfius.be/professional/nl/producten/verzekeringen/uzelf-uw-gezin-uw-personeel/arbeidsongevallenverzekering/de-verplichte-arbeidsongevallenverzekering-voor-verenigingswerkers-bent-u-in-orde/index.aspx>.

Contactpersonen

Sam Sluismans

Partner Deloitte Belgium
+ 32 2.800 24 51
ssluismans@deloitte.com

Sebastiaan Van den Meerssche

Junior Consultant Deloitte Belgium
+ 32 2.455 88 74
svandenmeerssche@deloitte.com

Lars Bulen

Junior Consultant Deloitte Belgium
+ 32 2.455 84 94
lbulen@deloitte.com

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, tax and legal, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte has in the region of 312,000 professionals, all committed to becoming the standard of excellence.

This publication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this publication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this publication.